

ทำบุญ ๕๐ วัน

พระพรหมกวี (วรวิทย์ คงฺคปญฺโญ ป.ธ.๘)

อดีตเจ้าคณะภาค ๑๐ และเจ้าอาวาสวัดโมลีโลกยาราม

๑๐ เมษายน ๒๕๕๔

ทำบุญ ๕๐ วัน

พระพรหมกวี (วรวิทย์ คงฺคปญฺโญ ป.ธ.๘)

อดีตเจ้าคณะภาค ๑๐ และเจ้าอาวาสวัดโมลีโลกยาราม

๑๐ เมษายน ๒๕๕๔

คณะสงฆ์จังหวัดนครพนม พิมพ์ถวาย

ลำดับที่ ๖

ฎีกาอาราธนา

วัดโมลีโลกยาราม ราชวรวิหาร เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร

ในการบำเพ็ญกุศลปัญญาสมวารของพระเดชพระคุณ พระพรหมกวี (วรวิทย์ คงฺคปญฺโญ) อดีตเจ้าอาวาสวัดโมลีโลกยาราม และเจ้าคณะภาค ๑๐ ในพระบรมราชานุเคราะห์

ขอกราบอาราธนา พระเดชพระคุณพระเทพวรมุนี

เพื่อฉันภัตตาหารเพล และรับทักษิณานุประทาน

วันอาทิตย์ ที่ ๑๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๔ เวลา ๑๑.๐๐ น.

ณ อาคารโมลีปริยัตยากร วัดโมลีโลกยาราม กรุงเทพมหานคร

ขอได้โปรดเมตตานุเคราะห์ตามที่ได้อาราธนามานี้ด้วย จักเป็นพระคุณอย่างยิ่ง.

พระเมธีวราภรณ์

(พระเมธีวราภรณ์)

ผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดโมลีโลกยาราม

ผู้ถวายฎีกา

<u>หมายเหตุ</u> โปรดจัดพาหนะไป-กลับตามอัธยาศัย และนำฎีกามารับเครื่องไทยทานด้วย

ขัดข้องโปรดแจ้ง โทร. ๐๘๙-๖๖๐-๑๔๖๔, ๐๘๕-๑๒๐-๒๕๑๒

สถานที่จอดรถ ๑. วัดกัลยาณมิตร ๒. วัดหงส์รัตนาราม

๓. ทางเข้าวัดด้านกองทัพเรือ ๔. บนสะพานอนุทินสวัสดิ์

คำนำ

พระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณอาจารย์พระพรหมกวี เป็นพระดีศรีพระพุทธศาสนารูปหนึ่งที่มีอาจาระงดงาม มีความอดทน ขยันหมั่นเพียรเป็นเลิศ เก่งทุกเรื่องในทางริเริ่มสร้างสรร เช่นการปกครอง, การศาสนศึกษา, การศึกษาสงเคราะห์, การเผยแผ่, การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์ ที่เห็นโดดเด่นเป็นรูปธรรมคือ การศาสนศึกษาภาษาบาลีอยู่ในอันดับหนึ่งของประเทศ มีพระภิกษุสามเณรสอบได้ประโยค ป.ธ.๙ จำนวน ๓๐ กว่ารูป

ผลงานด้านวรรณกรรมการแต่งกาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ก็เก่งอีก โดยเฉพาะหลักการ วิธีการแต่งเขียนออกมาเป็นคำกลอนไพเราะมากได้ความรู้ด้วย เช่น นิราศต่างๆ มีนิราศวัดไทยในอินเดีย, นิราศแดนพุทธภูมิ, นิราศศรีลังกา, นิราศศรีสัตตนาคนหุต นิราศทะเลเจดีย์ศรี เป็นต้น ว่างไม่ได้เขียนทันที นั่งไปเขียนไป บนรถยนต์ บนเครื่องบินเขียน เคยถามท่านว่า ทำไมท่านเจ้าคุณอาจารย์จึงขยันเขียน ได้รับคำตอบว่า "มันมีอารมณ์ในการเขียน" บางครั้งก็ใช้กลอนสดๆ ต้นด้นออกมาเลยเยี่ยมจริงๆ นี่คือผลงานอมตะของท่านยังอยู่คู่เราตลอดไป และตลอดกาล

ข้าพเจ้าในฐานะศิษย์ พร้อมด้วยคณะสงฆ์วัดพระธาตุพนม ได้รวบผลงานพระธรรมเทศนา คำบรรยาย ภาพกิจกรรมต่างๆ ที่ท่านได้ทำไว้ที่จังหวัดนครพนม โดยเฉพาะวัดพระธาตุพนม มาพิมพ์ไว้ในหนังสือเล่มนี้ เพื่อเป็นข้อมูลหลักฐานในกาลต่อไป และเป็นอนุสรณ์ในการทำบุญครบ ๕๐ วัน ในวันที่ ๑๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๔

ผลบุญที่เกิดจากการกระทำทั้งหมด ขอน้อมถวายเป็นอาจริยบูชา ขอดวงวิญญาณอันบริสุทธิ์ของเจ้าคุณอาจารย์พระพรหมกวี จงถึงซึ่งสุคติภพในนิพพานเทอญ

(พระเทพวรมุนี)

เจ้าอาวาสวัดพระธาตุพนม เจ้าคณะจังหวัดนครพนม

ศพ พระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณอาจารย์ พระพรหมกวี อดีตเจ้าคณะภาค ๑๐ และเจ้าอาวาสวัดโมลีโลกยาราม ประดับเครื่องเกียรติยศ โกศแปดเหลี่ยม ฉัตรเบญจาและเครื่องยศ ชั้นหิรัญบัฏ รองสมเด็จพระราชาคณะที่สูงส่ง สวยงามสมเกียรติ ตั้งบำเพ็ญกุศล ณ อาคารเรียนโมลีปริยัตยากร ชั้นล่าง วัดโมลีโลกยาราม ตั้งแต่วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นต้นมา

พระเทพวรมุนี เจ้าคณะจังหวัดนครพนม เจ้าอาวาสวัดพระธาตุพนม ในฐานะศิษย์ในพระเดชพระคุณ ได้ร่วมบำเพ็ญกุศล เป็นต้นว่า

- บริจาค ๑๐๐,๐๐๐ บาท ในวันรดน้ำศพ, บริจาคจอทีวีเล็ก-ใหญ่ พร้อมเครื่องฉาย รวมเป็นเงิน ๑๒๕,๐๐๐.- บาท
- บริจาค ๕๐,๐๐๐.- บาท ในวันทำบุญสัตตมวาร วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๔ ได้นำคณะสงฆ์วัดพระธาตุพนม และเทศบาลตำบลธาตุพนมบำเพ็ญบุญกุศลพิเศษถวาย มีพระสงฆ์ ๑๐ รูป สวดพุทธมนต์ เป็นเจ้าภาพถวายภัตตาหารทั้งหมด และได้บริจาคปัจจัย ๑๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อออกเมรุพระราชทานเพลิงศพ

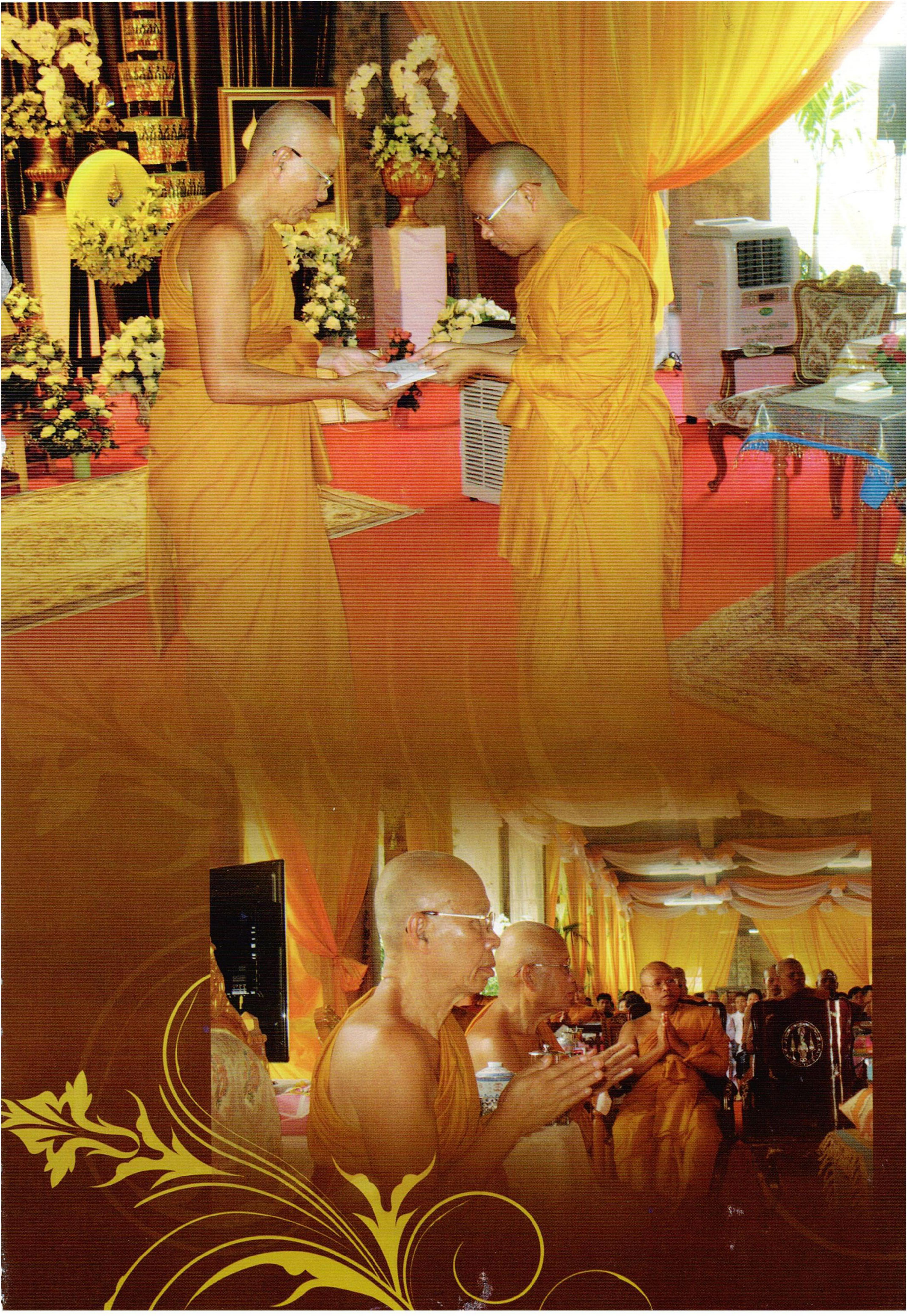

คณะสงฆ์จังหวัดนครพนม วางพวงมาลาบูชาอาลัยการจากไปอย่างรวดเร็ว เหลือไว้แต่คุณงามความดี

มีเงินทองกองล้นพ้นภูเขา
จะซื้อเอาชีวิตไว้ก็ไร้ผล
อันความตายหมายไว้ทั่วทุกตัวคน
ติดสินบนสักเท่าไรชีพไม่คืน

คณะศิษย์ทั้งคฤหัสถ์และบรรพชิตผู้มากด้วยกตัญญู กตเวที ทุ่มเทเสียสละเพื่อพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะกิจการต่างๆ ที่พระเดชพระคุณพระพรหมกวีได้คิดริเริ่มสร้างสรรค์ไว้ เช่น อาคารเรียนโมลีปริยัติยากร ที่วัดโมลีโลกยาราม, พระมหาธาตุเจดีย์ ณ ศูนย์การคณะสงฆ์ภาค ๑๐ บ้านสร้างมิ่ง ตำบลหนองเมือง อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี ขณะนี้ลงรากฐานไว้เรียบร้อยใหญ่ทั้งนั้นต้องอาศัยความรักสมัครสมานสามัคคีผนึกกำลังช่วยกันให้สำเร็จ เพื่อน้อมถวายเป็นปูชนียาจารย์แด่ดวงวิญญาณอันบริสุทธิ์ของท่านฯ

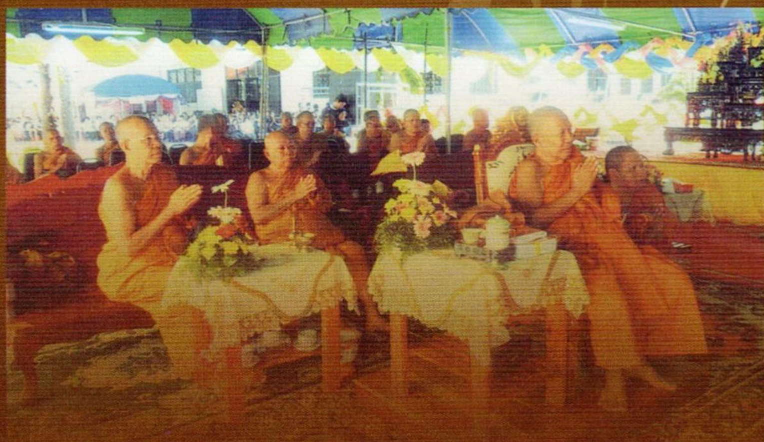

อาคารเรียนโมลีปริยัตยากร วัดโมลีโลกยาราม พระเดชพระคุณฯ ได้สร้างไว้เสร็จไปแล้ว ๗๘ เปอร์เซ็นต์ ดังที่เห็นในภาพ ๒ ชั้น โดยคณะศิษย์และผู้ใจบุญทั้งหลายร่วมกันสร้างถวาย ถึงยังไม่เสร็จก็ใช้เป็นที่ตั้งศพบำเพ็ญกุศลได้ ขอความเมตตาจากศิษย์ในพระเดชพระคุณฯ ทั้งคฤหัสถ์ และบรรพชิตทุกท่านได้ร่วมใจกันสร้างให้เสร็จเพื่อน้อมบูชาคุณท่าน เป็นปฏิบัติบูชาจะได้บุญกุศลอย่างยิ่ง

อัญเชิญฉัตรมณฑปข้างในองค์พระธาตุพนม และบรรจุศิวลีริกธาตุ

คณะสงฆ์จังหวัดนครพนมถวายมุทิตาสักการะ พระพรหมกวี ที่ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓

พระพรหมกวี เจ้าคณะภาค ๑๐ เป็นประธานงานพระราชทานเพลิงศพ พระครูปริยัตยานุสิฐ รองเจ้าคณะอำเภอม่วงสามสิบ เจ้าอาวาสวัดม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี ๑-๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

จัดงานถวายมุทิตาสักการะที่วัดพระธาตุพนม นครพนม

พระเดชพระคุณพรหมกวี กล่าวสัมโมทนียกถา ครั้งสุดท้าย

พระพรหมกวี
ผู้เป็น รัตนกวี ศรีสงฆ์ธำรงศาสน์

ยศและลาภ หาบไป มิได้แน่
คือยู่แต่ ช่วยอำนาจ วาสนา
ชีวิตดับ ลาภยศยับ ต้องลับลา
แต่บุญกรรม ที่ทำมา นั้นพาไป
ยศและลาภ ช่วยปลูก สุขสรรเสริญ
ให้จำเริญ อิฐผล มนผ่องใส
เมื่อมีมา อย่าเหิม เคลิบเคลิ้มใจ
ต้องรู้ไว้ กฎกรรม ธรรมดา

ธ.ว.ธ.

บทกลอนหนึ่งในหลายบทที่พระพรหมกวีได้บรรจงแต่ง เพื่อเป็นเครื่องเตือนสติและเป็นบทนำของชีวิต ถือว่าเป็นเครื่องยืนยันความเข้าใจโลกและเข้าใจธรรมดาแห่งชีวิต เพราะตลอดเส้นทางแห่งสมณะ ท่านได้สร้างคุณูปการไว้แก่วงการพระพุทธศาสนาแห่งประเทศไทยมากมาย ภาพของพระสงฆ์ซึ่งถึงแม้จะมีภูมิรู้ภูมิธรรมมากมาย แต่ก็ยังคงอ่อนน้อมถ่อมตน แต่เมื่อถึงคราวที่ต้องแสดงภูมิรู้นั้น ท่านก็องอาจดุจราชสีห์ ทุกครั้งที่บรรยายถวายความรู้เรื่องกฎหมายต่างๆ ของคณะสงฆ์ จะเห็นท่านยืนเด่นเป็นสง่าท่ามกลางพระสังฆาธิการทุกภาคส่วน ที่ต่างก็ตั้งใจฟังอย่างสงบ

คลังแห่งกฎหมาย คลังแห่งความรู้ คลังแห่ง ฯลฯ นั่นคือเกียรติประวัติของพระพรหมกวี ตั้งแต่เดินทางมาจากจังหวัดปราจีนบุรี เข้าสู่ร่มเงาของวัดมหาธาตุฯ และเป็นเส้นทางสำหรับเดินไปสู่ความเป็นนักปราชญ์ในทางคณะสงฆ์ตำแหน่งพระราชาคณะเริ่มแรก คือ พระศรีสุธรรมมุนี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๗ นามพระศรีสุธรรมมุนี สำหรับวัดมหาธาตุฯ ล้วนเป็นกำลังหลักของทางคณะสงฆ์ทั้งสิ้น เช่น สมเด็จพระพุฒาจารย์ (อาจ อาสโภ) พระวิสุทธาธิบดี (บุญเลิศ ทตฺตสุทฺธิ) พระเทพโพธิวิเทศ (ทองยอด ภูริชาโล) เป็นต้น และท่านก็เป็นกำลังหลักของคณะสงฆ์โดยแท้จริง

เมื่อเจริญสมณศักดิ์ตามลำดับ คือ พระราชเมธี ปี พ.ศ. ๒๕๓๒ พระเทพปริยัติสุธี ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ท่านจึงรับพระบัญชาให้มาดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดโมลีโลกยาราม ราชวรวิหาร เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๐ และเป็นพระธรรมปริยัติโสภณ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๕

หน้าที่การงานคณะสงฆ์ท่านรับเป็นเจ้าคณะภาค ๑๐ และเป็นหัวหน้าพระธรรมทูตสายที่ ๖ อีกด้วย ส่วนในแวดวงวิชาการ ต่างก็รู้ว่าท่านยังเป็นผู้ที่ค้นคว้า เรียบเรียงหนังสือสำคัญๆ หลายเล่มๆ เช่น การพัฒนาพระสังฆาธิการซึ่งต่อมาได้พัฒนาเป็นหนังสือวิทยาพระสังฆาธิการ เล่ม ๑ และเล่ม ๒ ตามลำดับ หนังสือทั้งสองเล่มนี้ได้รวบรวมเรื่องเกี่ยวกับวิธีการปกครองของทางคณะสงฆ์ แทบจะครอบคลุมทั้งหมด

ยังมีอีกมุมหนึ่งของท่านคือบทกวีสมณศักดิ์สุดท้ายของท่าน คือ พระพรหมกวี เมื่อได้อ่านบทกวีของท่านแล้ว จึงทำให้เข้าใจว่า ทำไมท่านจึงเป็นพระพรหมกวี หลายบทเป็นของเก่า ท่านนำมาแต่งองค์ทรงเครื่องใหม่ได้ความไพเราะจากของเดิม เพิ่มอรรถรสด้วยลีลาใหม่ ไขความเข้ากับยุคสมัย เรียกว่าใครได้อ่านแล้วจะเกิดมโนทัศน์ในการนำไปใช้แบบว่า ตรงประเด็นที่สุด

๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ พระพรหมกวีประสบอุบัติเหตุ ข่าวนี้ทำให้ทุกวงการต่างเศร้าสะเทือนใจ เพราะกว่าจะได้เพชรธรรมชาติสักเม็ดหนึ่งแสนยาก แต่ที่ยากยิ่งกว่าคือ เพชรที่สามารถเจียระไนตนเองได้ โดยไม่ต้องอาศัยมือผู้อื่น คำพูดที่ว่าปั้นดินให้เป็นดาวนั้นต้องยืมมือคนอื่นทั้งสิ้น แต่ดินที่พัฒนาตนเองจนเป็นดาวนั้นหายาก อาลัยพระพรหมกวีศรีสงฆ์แห่งวัดโมลีโลกยาราม ราชวรวิหาร ผู้เป็นรัตนกวีศรีสงฆ์ธำรงศาสน์ตลอดกาลแห่งชีวิตของท่าน...

จากนิตยสาร "สงฆ์ไทย" ฉบับที่ ๑๙ เดือนมีนาคม ๒๕๕๔

พระพรหมกวี
พระดีที่จากไป

พระพรหมกวี
พระดีที่จากไป

คณะสงฆ์และพุทธศาสนิกชนสูญเสียอีกครั้ง หลัง "พระพรหมกวี" เจ้าอาวาสวัดโมลีโลกยาราม มรณภาพอย่างกะทันหัน ด้วยวัยวุฒิ ๗๘ ปี พรรษา ๕๘ เมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

หลังประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์ของคณะสงฆ์ภาค ๑๐ ที่เดินทางไปประกอบศาสนกิจในพื้นที่จ.อุบลราชธานี ช่วงเวลาประมาณ ๑๕.๐๐ น. ทำให้พระพรหมกวีที่เดินทางไปกับคณะได้รับบาดเจ็บสาหัส ถูกส่งเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ อ.เมือง จ.อุบลราชธานี

คณะแพทย์พยายามให้การรักษาอย่างสุดความสามารถ แต่ด้วยอาการที่สาหัสประกอบกับความชราภาพ ทำให้พระพรหมกวีมรณภาพ ท่ามกลางความเศร้าโศกของคณะสงฆ์วัดโมลีฯ และคณะศิษยานุศิษย์

"พระพรหมกวี" (วรวิทย์ คังคปัญโญ) ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดโมลีโลกยาราม เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพฯ และเจ้าคณะภาค ๑๐

ทั้งนี้ เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะเจ้าคณะรองชั้นหิรัญบัฏ ที่พระพรหมกวี

อัตโนประวัติ มีนามเดิมว่า **วรวิทย์ ธรรมวรางกูร** เกิด เมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๔๗๖ หมู่ที่ ๙ ต.นนทรี อ.กบินทร์บุรี จ.ปราจีนบุรี โยมบิดา-มารดาชื่อ นายคำมา และนางคำ ธรรมวรางกูร

ในช่วงวัยเยาว์ศึกษาจนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนประชาบาลวัดหนองบัว ต.นนทรี อ.กบินทร์บุรี ต่อมาได้เข้าพิธีบรรพชา เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๔๖๗ ณ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม มีพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหลวงชิน วรสิริวัฒน์ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า ทรงเป็นพระอุปัชฌาย์ กระทั่งอายุครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์ ท่านได้เข้าพิธีอุปสมบท เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๔๙๖ ณ พัทธสีมาวัดอินทรแบก อ.ศรีมโหสถ จ.ปราจีนบุรี มีพระวิสุทธิธรรมาจารย์ (ทรัพย์) วัดใหม่กรงทอง อ.ศรีมหาโพธิ เป็นพระอุปัชฌาย์ หลังอุปสมบท ได้มุ่งมั่นศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๔๙๙ สอบได้นักธรรมชั้นเอก และสอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค จากสำนักเรียนเจ้าคณะจังหวัดปราจีนบุรี

ครั้นต่อมาท่านได้เดินทางเข้ามากรุงเทพฯ เพื่อศึกษาพระปริยัติธรรมขั้นสูง อยู่จำพรรษาที่วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ พ.ศ. ๒๕๐๖ สามารถสอบได้เปรียญธรรม ๘ ประโยค จากสำนักเรียนวัดมหาธาตุ

ท่านได้สร้างคุณูปการแด่คณะสงฆ์อย่างมากมาย อาทิ งานด้านการศึกษา งานด้านสาธารณูปการ งานเผยแผ่พระพุทธศาสนา ฯลฯ

ลำดับสมณศักดิ์และลำดับงานปกครองคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๑๗ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ที่พระศรีสุธรรมมุนี ในปีเดียวกัน ท่านได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดมหาธาตุ

พ.ศ. ๒๕๒๓ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นราช ที่พระราชเมธี

พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นเทพ ที่พระเทพปริยัติสุธี

ในช่วงปี ๒๕๔๐ ตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดโมลีโลกยาราม เขตบางกอกใหญ่ ว่างลง คณะสงฆ์ได้มอบหมายให้ท่านดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดโมลีโลกยาราม

พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นธรรม ที่พระธรรมปริยัติโสภณ

ล่าสุด เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นรองสมเด็จพระราชาคณะ ที่พระพรหมกวี

นอกจากได้รับพระบัญชาสมเด็จพระสังฆราชให้มาเป็นเจ้าอาวาสวัดโมลีโลกยาราม มาจนถึงปัจจุบัน ท่านยังดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าคณะภาค ๑๐ และหัวหน้าพระธรรมทูต สายที่ ๖ อีกด้วย

ทั้งนี้ พระพรหมกวีเป็นพระผู้ที่มีความสามารถทางด้านการศึกษา จนได้รับการยกย่องว่าเป็นปราชญ์ทางการศึกษา โดยเฉพาะการจัดสำนักเรียนวัดโมลีฯ ให้เกิดระบบแบบแผน

นอกจากนี้ ยังมีผลงานด้านการเขียนหนังสือมากมาย อาทิ ได้รวบรวมและเรียบเรียงหนังสือเกี่ยวกับการปกครองคณะสงฆ์ และการศาสนศึกษาไว้หลายเรื่อง เช่น การพัฒนาพระสังฆาธิการ รวบรวมพระราชบัญญัติ ๓ ฉบับ กฎมหาเถรสมาคม กฎระเบียบกระทรวง ระเบียบมหาเถรสมาคมและกฎองค์การ คำสั่งมหาเถรสมาคม และข้อบัญญัติอื่นซึ่งเกี่ยวกับการคณะสงฆ์ไว้เป็นภาคที่ ๑ และเรียบเรียงภาคปฏิบัติอันประกอบด้วยงานสารบรรณ และวิธีปฏิบัติงานของคณะสงฆ์ ตามลักษณะ ตลอดชีวิตท่านได้ทุ่มเททั้ง แรงกายแรงใจให้แก่การศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาสงฆ์ ทำให้วงการศึกษาสงฆ์เจริญก้าวหน้าตามลำดับ สามารถสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

อย่างไรก็ตาม สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติยังได้ทำหนังสือการขอพระราชทานพิธีธรรมเป็นกรณีพิเศษ ๗ คืน จากเดิมที่จะได้รับพระราชพิธีธรรม ๓ คืน ตามลำดับสมณศักดิ์ เนื่องจากเห็นว่าพระพรหมกวีมรณภาพในขณะปฏิบัติหน้าที่ คือ ระหว่างออกตรวจสนามสอบธรรม และขอพระบรมราชานุเคราะห์ ในการทำบุญครบ ๗ วัน ครบ ๕๐ วัน และครบ ๑๐๐ วัน รวมทั้งออกเมรุพระราชทานเพลิงศพ

นอกจากนี้ ยังติดต่อขอรวบรวมผลงานของพระพรหมกวี ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก ด้วยท่านได้ชื่อว่าเป็นหนึ่งในด้านวิชาการศึกษาและจัดการสำนักการศึกษา เพื่อเผยแพร่ให้เป็นต้นแบบหรือตัวอย่างในการจัดการงานด้านการศึกษาต่อไป

สำหรับบรรยากาศ เมื่อช่วงเย็นวันที่ ๒๑ ก.พ. ที่ผ่านมา ที่อาคารโมลีปริยัตยากร วัดโมลีโลกยาราม ได้จัดพิธีสรงน้ำศพ มีคณะกรรมการมหาเถรสมาคม พระเถระชั้นผู้ใหญ่ ข้าราชการ ประชาชน เข้าร่วมพิธีสรงน้ำศพเป็นจำนวนมาก ท่ามกลางความเศร้าสลดของสานุศิษย์

เวลา ๑๗.๐๐ น. สมเด็จพระวันรัต กรรมการมหาเถรสมาคม เป็นประธานในพิธีพระราชทานน้ำหลวงสรงศพพระพรหมกวี

ต่อมาผู้แทนพระองค์ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี ได้เชิญน้ำหลวงสรงศพพระพรหมกวี จากนั้นสำนักอาลักษณ์และเครื่องราช-อิสริยาภรณ์ ได้เชิญเครื่องยศหิรัญบัฏ ประดับเกียรติหน้าโกศแปดเหลี่ยม ฉัตรเบญจาตามสมณศักดิ์

ทั้งนี้ คณะสงฆ์วัดโมลีโลกยารามได้จัดพิธีบำเพ็ญกุศลสวดอภิธรรมศพ เป็นเวลา ๑๐๐ วันตามลำดับ ก่อนจัดพิธีพระราชทานเพลิงศพในโอกาสต่อไป

คอลัมน์ มงคลข่าวสด
วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๔ ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๗๓๙๕ ข่าวสดรายวัน

ครบทุกรส สดทุกเรื่อง www.khaosod.co.th
ข่าวสด

พระราชทานโกศ พระพรหมกวี

เมื่อวันที่ ๒๐ ก.พ. ที่วัดโมลีโลกยาราม เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพฯ พระสงฆ์และสามเณรช่วยกันทำความสะอาด และจัดเตรียมสถานที่จัดงานศพ พระพรหมกวี เจ้าอาวาสวัดโมลีโลกยาราม และเจ้าคณะภาค ๑๐ ที่ประสบอุบัติเหตุมรณภาพ ที่ จ.อุบลราชธานี เมื่อวันที่ ๑๙ ก.พ. ที่ผ่านมา โดยในวันที่ ๒๑ ก.พ. จะเปิดให้พระสงฆ์และพุทธศาสนิกชนเข้าสักการะ และรดน้ำศพ พร้อมทั้งจะมีพิธีรับพระราชทานน้ำหลวงสรงศพ

นายนพรัตน์ เบญจวัฒนานันท์ ผอ.สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กล่าวว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงรับศพพระพรหมกวี ไว้ในพระบรมราชานุเคราะห์ เป็นเวลา ๗ วัน และพระราชทานโกศแปดเหลี่ยม ฉัตรเบญจา รวมทั้งจัดเครื่องยศชั้นหิรัญบัฏรองสมเด็จพระราชาคณะ ประกอบหน้าศพด้วย

วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๔ ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๗๓๘๙ ข่าวสดรายวัน

ครบทุกรส สดทุกเรื่อง www.khaosod.co.th

ข่าวสด

พิธีน้ำหลวงสรงศพ พระพรหมกวี

ที่วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร เมื่อวันที่ ๒๑ ก.พ. นายนพรัตน์ เบญจวัฒนานันท์ ผอ.สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (พศ.) กล่าวภายหลังประชุมมหาเถรสมาคม (มส.) ว่า พศ. ได้รายงานที่ประชุม มส. เพื่อทราบกรณี พระพรหมกวี (วรวิทย์ คังคปัญโญ) เจ้าคณะภาค ๑๐ และเจ้าอาวาสวัดโมลีโลกยาราม เขตบางกอกใหญ่ ได้ประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์บนถนนเขต อ.ตระการพืชผล จ.อุบลราชธานี และได้มรณภาพที่โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ ในเวลา ๑๗.๔๕ น. เมื่อวันที่ ๑๙ ก.พ. ที่ผ่านมา ซึ่งที่ประชุม มส. ได้แสดงความเสียใจกับการสูญเสียพระนักการศึกษา ขณะเดียวกัน ที่ประชุม มส. ยังได้พิจารณาแต่งตั้ง พระราชโมลี (พรหมา สัปปัญโญ) เจ้าอาวาสวัดจักรวรรดิราชาวาส เขตสัมพันธวงศ์ ในฐานะรองเจ้าคณะภาค ๑๐ เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าคณะภาค ๑๐ นับแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ที่อาคารโมลีปริยัตยากร วัดโมลีโลกยาราม ได้จัดพิธีสรงน้ำศพ พระพรหมกวี โดยมีคณะกรรมการมหาเถรสมาคม พระเถระชั้นผู้ใหญ่ ข้าราชการ ประชาชน เข้าร่วมพิธีสรงน้ำศพเป็นจำนวนมากท่ามกลางบรรยากาศของความโศกเศร้า จากนั้นเวลา ๑๗.๐๐ น. สมเด็จพระวันรัต กรรมการมหาเถรสมาคม เป็นประธานในพิธีพระราชทานน้ำหลวงสรงศพ พระพรหมกวี ต่อมาผู้แทนพระองค์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี ได้เชิญน้ำหลวงสรงศพพระพรหมกวี ต่อมาสำนักอารักษ์และเครื่องราชอิสริยาภรณ์ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้เชิญเครื่องยศหิรัญบัฏ ประดับเกียรติหน้าโกศแปดเหลี่ยม ฉัตรเบญจา ตามสมณศักดิ์ จากนั้นมีพิธีสวดพระอภิธรรมเป็นเวลา ๑๐๐ วัน อย่างไรก็ตามผู้ที่มากราบศพจะได้รับหนังสือ กุสชาดก บทประพันธ์ของพระพรหมกวี ซึ่งเป็นหลักธรรมในการดำเนินชีวิตด้วย.

เดลินิวส์

วันจันทร์ ที่ ๐๔ เมษายน ๒๕๕๔

เดลินิวส์

สิ้นพระเถระ พระพรหมกวี (วรวิทย์ คงฺคปญฺโญ)
เจ้าอาวาสวัดโมลีโลกยาราม ฝั่งธนฯ
เจ้าคณะภาค ๑๐

สิ้นพระเถระ พระพรหมกวี (วรวิทย์ คงฺปญฺโญ) วัย ๗๘ ปี พรรษา ๕๗ เจ้าอาวาสวัดโมลีโลกยาราม ฝั่งธนฯ เจ้าคณะภาค ๑๐ และหัวหน้าพระธรรมทูตสายที่ ๖ มหานิกาย ถึงแก่มรณภาพจากอุบัติเหตุรถตู้เสียหลักตกข้างทางที่ อ.ตระการพืชผล จ.อุบลราชธานี เมื่อบ่ายวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ นับเป็นความสูญเสียครั้งใหญ่ของพุทธศาสนิกชน

สิ้น "พระพรหมกวี" รองสมเด็จพระราชาคณะ เจ้าอาวาสวัดโมลีโลกยาราม และเจ้าคณะภาค ๑๐ ด้วยอุบัติเหตุทางรถยนต์ ขณะเดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจที่ จ.อุบลราชธานี เผยเพิ่งได้เป็นรองสมเด็จพระราชาคณะราชทินนามที่ "พระพรหมกวี" แรกแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อปลายปี ๒๕๕๓ ทั้งยังเป็นเจ้าสำนักเรียนบาลีที่มีนักเรียนสอบได้มากที่สุดของประเทศไทย

วงการพระพุทธศาสนาต้องสูญเสียพระเถระชั้นผู้ใหญ่ระดับรองสมเด็จพระราชาคณะ จากอุบัติเหตุแบบไม่คาดฝันครั้งนี้ เกิดขึ้นเมื่อเวลา ๑๓.๓๐ น. วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ พ.ต.ท. สมชัย ผาสุกนิตย์ สารวัตรเวร สภ.ตระการพืชผล จ.อุบลราชธานี รับแจ้งเหตุรถตู้โตโยต้า ทะเบียน นข ๗๖๑ อำนาจเจริญ เสียหลักตกข้างทางถนนสายตระการพืชผลพนา บ้านดอนงัว ต.ไหล่ทุ่ง อ.ตระการพืชผล พุ่งลงไปในคลองระบายน้ำ โดยมีพระเถระชั้นผู้ใหญ่ได้รับบาดเจ็บ จึงประสานรถ รพ.ตระการพืชผลรุดไปช่วยเหลือ

ทราบชื่อต่อมาคือ พระพรหมกวี (วรวิทย์ คงฺคปญฺโญ) วัย ๗๘ ปี เจ้าคณะภาค ๑๐ และเจ้าอาวาสวัดโมลีโลกยาราม ย่านฝั่งธนฯ กทม. ได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะ ขาขวาหัก หมดสติ พระวิสุทธิกิตติสาร อายุ ๗๖ ปี รองเจ้าคณะจังหวัดอำนาจเจริญ บาดเจ็บแขนขวาหัก ศีรษะแตก ส่วนสามเณรบรรพต อายุ ๑๒ ปี และนายกิตติคุณ บุญเทียน อายุ ๒๒ ปี คนขับรถตู้ ได้รับบาดเจ็บเล็กน้อย จึงรีบนำผู้บาดเจ็บทั้ง ๔ ราย ส่ง รพ.ตระการพืชผล ก่อนจะส่งไปรักษาต่อที่ รพ.สรรพสิทธิประสงค์ แต่พระพรหมกวีทนพิษบาดแผลไม่ไหว ถึงแก่มรณภาพจากการภาวะเลือดคั่งในสมอง

สอบสวนนายกิตติคุณ คนขับรถให้การว่า ขับรถพาพระเถระทั้ง ๒ รูป ไปร่วมงานพระราชทานเพลิงศพที่ อ.ศรีเมืองใหม่ จ.อุบลราชธานี แต่ตัวเองเผลอหลับในทำให้รถเสียหลักพุ่งตกคลองดังกล่าว จึงอายัดตัวไว้ดำเนินคดีต่อไป

ด้าน นายนพรัตน์ เบญจวัฒนานันท์ ผอ.สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กล่าวว่า ขณะนี้พระพรหมกวี (วรวิทย์ คงฺคปญฺโญ ป.ธ.๘) อายุ ๗๘ พรรษา ๕๗ เจ้าอาวาสวัดโมลีโลกยาราม บางกอกใหญ่ กทม. เจ้าคณะภาค ๑๐ และหัวหน้าพระธรรมทูตสายที่ ๖ มหานิกาย ได้ถึงแก่มรณภาพแล้วที่โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ จ.อุบลราชธานี เมื่อเวลาประมาณ ๑๗.๐๐ น. หลังประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์ขณะเดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจที่ อ.ตระการพืชผล จ.อุบลราชธานี ทั้งนี้ศพของพระพรหมกวีจะเคลื่อนกลับสู่วัดโมลีโลกยาราม ในเวลา ๒๔.๐๐ น. ของวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ จากนั้นแล้วจะตั้งศพไว้ที่วัดก่อนจะทำพิธีขอพระราชทานน้ำหลวงอาบศพและเปิดให้ประชาชนเข้ารดน้ำศพในช่วงบ่ายของวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ที่ศาลาการเปรียญวัดโมลีโลกยาราม

ประวัติพระพรหมกวี เดิมชื่อ วรวิทย์ นามสกุล ธรรมวรางกูร เกิดเมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๔๗๖ ที่บ้านหนองบัว ต.นนทรี อ.เมืองกบินทร์บุรี จ.ปราจีนบุรี อุปสมบทเมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๔๙๖ ที่วัดอินทรแบก อ.ศรีมหาโพธิ จ.ปราจีนบุรี จบชั้นประถมปีที่ ๔ นักธรรมเอกและสอบ ป.ธ.๘ ได้ในปี พ.ศ. ๒๕๐๖ สำนักเรียนวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ กรุงเทพฯ ส่วนสมณศักดิ์ เป็นพระศรีสุธรรมมุนี เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๗ เป็นพระราชเมธี พ.ศ. ๒๕๒๓ เป็นพระเทพปริยัติสุธี พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นพระธรรมปริยัติโสภณ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๕ และชั้นรองสมเด็จที่พระพรหมกวี เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๓ และถือเป็นราชทินนามใหม่แห่งรัชกาลปัจจุบัน ที่ไม่เคยตั้งและพระราชทานให้พระสงฆ์รูปใดมาก่อน โดยเฉพาะราชทินนามที่ พระพรหมกวี ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานสถาปนาที่จารึกในหิรัญบัฏว่า “พระพรหมกวี ศีลาจารโสภณ วิมลศาสนกิจวิธาน ไพศาลปริยัตินายก ตรีวิปิฎกวิภูษิต มหาคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี” นั้นมีความหมายว่า “เป็นพระกวีผู้มากด้วยศีลาจริยวัตร ผู้เชี่ยวชาญในการปฏิบัติ และส่งเสริมการศึกษาดีเด่น” เพราะพระพรหมกวีนั้นได้ชื่อว่า เป็นเจ้าสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ที่สอบไล่ได้มากที่สุดของประเทศ ทั้งยังมีความเชี่ยวชาญในด้านกฎหมายการปกครองคณะสงฆ์และการศาสนศึกษา โดยได้เขียนหนังสือและตำราเรียนไว้หลายเล่ม

ด้าน พระมีวราภรณ์ (สุทัศน์ ป.ธ.๙) ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดโมลีโลกยาราม และอาจารย์ใหญ่สำนักเรียนวัดโมลีโลกยาราม กล่าวว่า พระพรหมกวีนั้นมีความเป็นอัจฉริยะหลายด้าน โดยเฉพาะมีความจำเป็นเลิศ มีความสามารถสูง จบเพียงชั้นประถมปีที่ ๔ แต่สามารถเขียนหนังสือให้ผู้ที่มีความรู้ระดับปริญญาตรี โท เอก อ่านได้สบาย โดยเฉพาะวิชาเลขานุการของท่านนั้น ดังทั่วสังฆมณฑล ท่านมีปฏิปทาตั้งมั่น มักน้อยสันโดษ เป็นอยู่แบบพระโบราณ มีความสุขในการปฏิบัติธรรม ทั้งนี้ได้เตรียมจัดสถานที่รับศพและเตรียมพิธีการต่างๆ ไว้แล้ว โดยจะเริ่มในวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ นี้

ข่าวจาก หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

ฉบับวันจันทร์ที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

ไทยรัฐ

สิ้น "พระพรหมกวี" อัจฉริยะด้านการศึกษา เจ้าสำนักเรียนวัดโมลีโลกยาราม แชมป์ ป.ธ.๙

เมื่อวันที่ ๑๙ ก.พ. นายนพรัตน์ เบญจวัฒนานันท์ ผู้อำนวยการสำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (พศ.) ได้รับแจ้ง ว่า พระพรหมกวี เจ้าอาวาสวัดโมลีโลกยาราม เขตธนบุรี กรุงเทพฯ ได้ประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์ที่ จ.อุบลราชธานี โดยได้รับการส่งตัวไปรักษาที่โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ และถึงแก่มรณภาพด้วยอาการสงบในเวลาต่อมา ทั้งนี้ตนได้เตรียมขอพระราชทานน้ำสรงอาบศพไว้แล้ว

รายงานข่าวแจ้งว่า ขณะที่พระพรหมกวีและคณะกำลังเดินทางโดยรถตู้โตโยต้า ทะเบียน นข ๗๖๑ อำนาจเจริญ เพื่อไปร่วมงานพระราชทานเพลิงศพใน อ.ศรีเมืองใหม่ จ.อุบลราชธานี แต่เมื่อเดินทางถึงระหว่างหลัก กม.ที่ ๕-๖ บ้านดอนงัว ต.ไหล่ทุ่ง อ.ตระการพืชผล ได้เกิดไถลลื่นตกจากถนนพลิกคว่ำชนคันดินและเสาไฟฟ้าข้างทาง ผู้พบเหตุจึงช่วยกันนำร่างผู้บาดเจ็บ ๔ ราย ประกอบด้วยพระพรหมกวีและพระวิสุทธิกิตติสาร รองเจ้าคณะจังหวัดอำนาจเจริญ รวมทั้งคนขับรถตู้ส่ง รพ.สรรพสิทธิประสงค์ ส่วนสาเหตุคาดว่าเกิดจากคนขับหลับใน

ประวัติพระพรหมกวี เดิมชื่อ วรวิทย์ นามสกุล ธรรมวรางกูร เกิดเมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๔๗๖ ที่บ้านหนองบัว ต.นนทรี อ.เมืองกบินทร์บุรี จ.ปราจีนบุรี อุปสมบทเมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๔๙๖ ที่วัดอินทรแบก อ.ศรีมหาโพธิ จ.ปราจีนบุรี เรียนจบชั้นประถมปีที่ ๔ จบนักธรรมเอกและสอบ ป.ธ.๘ ได้ใน พ.ศ. ๒๕๐๖ สังกัดสำนักเรียนวัดมหาธาตุ กรุงเทพฯ ด้านการได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็นพระศรีสุธรรมมุนี เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๗ เป็นพระราชเมธี พ.ศ. ๒๕๒๓ เป็นพระเทพปริยัติสุธี พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นพระธรรมปริยัติโสภณ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๕ และชั้นรองสมเด็จพระราชาคณะ ที่ราชทินนาม พระพรหมกวี เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๓ และถือเป็นราชทินนามใหม่แห่งรัชกาลปัจจุบัน โดยเฉพาะราชทินนามที่ได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าพระราชทาน มีจารึกในหิรัญบัฏว่า "พระพรหมกวี ศีลาจารโสภณ วิมลศาสนกิจวิธาน ไพศาลปริยัตินายก ตรีวิปิฎกวิภูษิต มหาคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี" มีความหมายว่า "เป็นพระกวี ผู้มากด้วยศีลาจริยวัตร ผู้เชี่ยวชาญในการปฏิบัติ และส่งเสริมการศึกษาดีเด่น"

ทั้งนี้ พระพรหมกวี เป็นที่ยอมรับในวงการศึกษาสงฆ์ว่า เป็นเจ้าสำนักเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ที่สอบไล่ได้มากที่สุดของประเทศ (แชมป์ ป.ธ.๙) ทั้งยังมีความเชี่ยวชาญในด้านกฎหมายการปกครองคณะสงฆ์และการศาสนศึกษา และยังได้รับการยกย่องว่าเป็นปราชญ์ทางการศึกษา โดยเฉพาะการจัดสำนักนักเรียนให้เกิดระบบแบบแผน จึงได้ชื่อว่าเป็นปราชญ์ทางด้านการศึกษาสงฆ์

ต่อมา วันนี้ ที่วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร นายนพรัตน์ เบญจวัฒนานันท์ ผอ.สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (พศ.) กล่าวภายหลังประชุมมหาเถรสมาคม (มส.) ว่า พศ. ได้รายงานที่ประชุม มส. เพื่อทราบกรณี พระพรหมกวี (วรวิทย์ คังคปัญโญ) เจ้าคณะภาค ๑๐ และเจ้าอาวาสวัดโมลีโลกยาราม เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพฯ ได้ประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์บนถนนเขตอำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี และได้มรณภาพที่โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ ในเวลา ๑๗.๔๕ น. เมื่อวันที่ ๑๙ ก.พ. ที่ผ่านมา ซึ่งที่ประชุม มส. ได้แสดงความเสียใจ กับการสูญเสียพระนักการศึกษามีผลงานเป็นที่ยอมรับของคณะสงฆ์ ขณะเดียวกัน ที่ประชุม มส. ยังได้พิจารณาแต่งตั้งพระราชโมลี (พรหมา สัปปัญโญ) เจ้าอาวาสวัดจักรวรรดิราชาวาส เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพฯ ในฐานะรองเจ้าคณะภาค ๑๐ เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าคณะภาค ๑๐ นับแต่บัดนี้เป็นต้นไป โดยอาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๑ แห่งกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ว่าด้วยระเบียบการปกครองคณะสงฆ์

นายนพรัตน์ กล่าวต่อไป ขณะเดียวกัน ตนได้รับรายงานจากสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดอุบลราชธานี เกี่ยวกับคณะที่เดินทางไปกับพระพรหมกวี ทราบว่าทั้งหมดปลอดภัยแล้ว โดยรองเจ้าคณะจังหวัดอำนาจเจริญ บาดเจ็บสาหัส แขนหัก พักรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลดังกล่าว ส่วนพระรูปอื่นๆ บาดเจ็บเล็กน้อย ขณะเดียวกันยังทราบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจเตรียมแจ้งข้อหาพนักงานขับรถในข้อหาขับรถโดยประมาททำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย เพราะมีอาการหลับใน

วันเดียวกัน ที่อาคารโมลีปริยัตยากร วัดโมลีโลกยาราม ได้จัดพิธีสรงน้ำศพพระพรหมกวี โดยมีคณะกรรมการมหาเถรสมาคม พระเถระชั้นผู้ใหญ่ ข้าราชการ ประชาชน เข้าร่วมพิธีสรงน้ำศพ เป็นจำนวนมากท่ามกลางบรรยากาศของความโศกเศร้า จากนั้นเวลา ๑๗.๐๐ น. สมเด็จพระวันรัต กรรมการมหาเถรสมาคม เป็นประธานในพิธีพระราชทานน้ำหลวงสรงศพ พระพรหมกวี ต่อมาผู้แทนพระองค์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี ได้เชิญ น้ำหลวงสรงศพ พระพรหมกวี ต่อมาสำนักอารักษ์และเครื่องราชอิสริยาภรณ์ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้เชิญ

เครื่องยศหิรัญบัฏ ประดับเกียรติหน้าโกศแปดเหลี่ยม ฉัตรเบญจา ตามสมณศักดิ์ จากนั้นมีพิธีสวดพระอภิธรรมเป็นเวลา ๑๐๐ วัน อย่างไรก็ตาม ผู้ที่มากราบศพจะได้รับหนังสือกุสชาดก ซึ่งเป็นบทประพันธ์ พระพรหมกวี ซึ่งเป็นหลักธรรมในการดำเนินชีวิตด้วย

สมาคมสื่อมวลชนพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมไทยแห่งชาติ
วันอังคารที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๔
เวลา ๐๙:๐๒ น. เขียนโดย วุฒิสาร พนารี

พระพรหมกวี มรณภาพ ปิดอีก ๑ ตำนาน...
"พระกวีพระนักการศึกษา"

"เป็นพระกวี ผู้มากด้วยศีลาจริยวัตร ผู้เชี่ยวชาญในการปฏิบัติ และส่งเสริมการศึกษาดีเด่น"

นี่เป็นความหมายโดยรวมของสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะ เจ้าคณะรอง ชั้นหิรัญบัฏ มีราชทินนามที่จารึกในหิรัญบัฏว่า **"พระพรหมกวี** ศีลาจารโสภณ วิมลศาสนกิจวิธาน ไพศาลปริยัตินายก ตรีวิปิฎกวิภูษิต มหาคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี" หรือที่เราเรียกสั้นๆ ว่า **"พระพรหมกวี"** ซึ่งเป็นสมณศักดิ์ที่ไม่เคยตั้งและพระราชทานให้พระรูปใดมาก่อนในยุครัตนโกสินทร์

ทั้งนี้ลูกศิษย์ได้เตรียมจะจัดงานฉลองสมณศักดิ์ให้ท่านในวันที่ ๖ มิถุนายนที่จะถึงนี้ ซึ่งเป็นวันคล้ายวันเกิดของท่าน (เกิด ๖ มิถุนายน ๒๔๗๖) แต่เมื่อวันเสาร์ที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ที่ผ่ามา ท่านมรณภาพด้วยอุบัติเหตุทางรถยนต์ ระหว่างเดินทางไปตรวจเยี่ยมมอบนโยบายให้แก่พระและวัดต่างๆ ในเขตปกครอง จ.อุบลราชธานี ถือว่าเป็นอีกครั้งหนึ่งของวงการสงฆ์ที่สูญเสีย พระกวี และพระนักการศึกษาผู้ส่งเสริมและสนับสนุนพระเณรสอบเปรียญบาลีได้กว่า ๗๐๐ รูป

พระพรหมกวี มีความสนใจและใฝ่รู้วิชากวีนิพนธ์มาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๘ เมื่อครั้งยังเป็นนักเรียนบาลีชั้นประโยค ป.ธ.๓ เพราะวิชาบุรพภาคชั้นประโยค ป.ธ.๓ กำหนดเอาหนังสือราชการและกาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ เป็นหลักสูตร โดยกำหนดให้แก้ถ้อยคำ จัดวางรูปเรื่อง และจัดวรรคตอนให้ถูกต้องกับชนิดหนังสือนั้นๆ

หลังสอบบาลีชั้นประโยค ป.ธ.๕ ได้เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๑ แล้ว ได้เข้ามาอยู่ ณ วัดมหาธาตุ จึงได้โอกาสศึกษาและฝึกแต่งกาพย์ กลอน และโคลง ครั้งสอบบาลีชั้นประโยค ป.ธ.๖ ได้แล้ว จึงฝากตัวเป็นศิษย์ศึกษาวิชากวีนิพนธ์จาก พระพิมลธรรม (ชอบ อนุจารีเถร) เจ้าอาวาสวัดราษฎร์บำรุง เจ้าคณะจังหวัดชลบุรี เจ้าคณะตรวจการภาค ๒ สังฆมนตรีช่วยว่าการองค์การศึกษาแห่งแม่กองสนามหลวง และราชบัณฑิต

พ.ศ. ๒๕๐๓ เมื่อเรียนจบบาลีชั้นประโยค ป.ธ.๘ จึงได้เรียนวิชาฉันท์ทั้งภาษามคธและภาษาไทย โดยฝึกแต่งกลอนเอง รวมขอความรู้จากผู้รู้หลายท่าน และต่อมาได้

สอนวิชากลอนแก่พระภิกษุสามเณรเป็นพิเศษ จนมีพระเณรหลายรูปที่แต่งกลอนและขึ้นชื่อว่า แต่งได้ดี

แม้ว่าจะมีตำแหน่งและหน้าที่ต้องรับผิดชอบในฐานะเจ้าคณะภาค ๑๐ แต่ **พระพรหมกวี**ได้ใช้เวลาว่างแต่งกลอน ร่าย กาพย์ โคลง และฉันท์ โดยทั้งแต่งให้อ่าน และแต่งให้เป็นตัวอย่างแบบแผนการแต่งกลอน ร่าย กาพย์ โคลง และฉันท์ เพื่อให้ผู้อ่านได้ศึกษาและแต่งตาม ในที่สุดท่านจึงเรียบเรียงตำรากวีนิพนธ์ขึ้น โดยจัดเรียงไว้อย่างครบถ้วน

หากศึกษาผลงานการเขียนหนังสือและแต่งบทกลอนในวาระต่างๆ จะพบว่า **พระพรหมกวี** มีความเชี่ยวชาญในการแต่งกลอนทุกชนิด โดยรวมและเรียบเรียงหนังสือเกี่ยวกับการปกครองคณะสงฆ์ และการศาสนศึกษาไว้หลายเรื่อง

นอกจากนี้แล้ว **พระพรหมกวี** ยังส่งเสริมการศึกษาด้านสำนักเรียน ได้ปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างจริงจังในพุทธศักราช ๒๕๔๑ สำนักเรียนได้ผลิตบุคลากรที่เป็นศาสนทายาทที่มีคุณภาพอย่างจริงจังตั้งแต่ พุทธศักราช ๒๕๔๑ เป็นต้นมา โดยมีพระภิกษุสามเณรนักเรียนที่สอบได้ในระดับต่างๆ ตั้งแต่ประโยค ๑-๒ ถึงชั้นประโยค ป.ธ.๙ ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๔๑-๒๕๕๓ กว่า ๗๐๐ รูป

ชาติภูมิของ**พระพรหมกวี** เกิดเมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๖ บิดาชื่อนายคำมา มารดาชื่อนางคำ ธรรมวรางกูร ที่บ้านหมู่ ๙ ต.นนทรี อ.กบินทร์บุรี จ.ปราจีนบุรี อุปสมบทเมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๖ ณ วัดอินทรแบก อ.ศรีมโหสถ จ.ปราจีนบุรี มีพระวิสุทธิธรรมาจารย์ (ทรัพย์) เป็นพระอุปัชฌาย์

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๗ ได้สมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญที่ พระศรีสุธรรมมุนี เป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดมหาธาตุ พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นพระราชาคณะชั้นราชที่ พระราชเมธี และใน พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้สมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นเทพที่ พระเทพปริยัติสุธี ใน พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นธรรมที่ พระธรรมปริยัติโสภณ และ พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นหิรัญบัฏ (รองสมเด็จ) ที่พระพรหมกวี ส่วนตำแหน่งทางการปกครองนั้น พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้รับพระบัญชาสมเด็จพระสังฆราชให้มาเป็นเจ้าอาวาสวัดโมลีโลกยารามจนถึงปัจจุบัน และยังดำรงตำแหน่งเป็น เจ้าคณะภาค ๑๐ และเป็นหัวหน้าพระธรรมทูตสายที่ ๖ เป็นครั้งที่ ๒

ปณิธานพระพรหมกวี เมื่อครั้งที่พระพรหมกวียังมีชีวิตอยู่ ท่านได้เริ่มโครงการบูรณะและพัฒนาสำนักเรียนวัดโมลีโลกยาราม เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

โดยมีการจัดสร้างอาคารโรงเรียนปริยัติธรรมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สร้างอาคารปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติ สร้างอาคารหอประชุมสัมมนาทางวิชาการและพิพิธภัณฑ์ จัดสร้างสวนป่า ลานปฏิบัติธรรม ปรับปรุงภูมิทัศน์ของวัด รวมทั้งจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี และแผนกธรรม สำหรับพระภิกษุสามเณร

โครงการบูรณะและพัฒนาสำนักเรียนวัดโมลีโลกยารามฯ ได้รับความเมตตาจากสมเด็จพระพุฒาจารย์ วัดสระเกศราชวรวิหาร ประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช เป็นองค์ประธานอุปถัมภ์ฝ่ายบรรพชิต สมเด็จพระมหาธีราจารย์ วัดชนะสงคราม สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ วัดปากน้ำ และพระพรหมวชิรญาณ วัดยานนาวา เป็นคณะที่ปรึกษาประธานฝ่ายบรรพชิต

ส่วนประธานโครงการฝ่ายคฤหัสถ์นั้น ดร.สร้อยเพชร เรศานนท์ กรรมการผู้จัดการบริษัท บาซโทลด์ จำกัด และประธานดำเนินการกองทุน “สุวรรณวาจกกสิกิจ” รวมทั้งยังมีกัลยาณมิตรฝ่ายคฤหัสถ์อีกหลายท่านขันอาสาสานต่อปณิธานพระพรหมกวี โดยโครงการเริ่มดำเนินงานมาตั้งแต่วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๒-๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๔ มีการประมาณค่าใช้จ่ายไม่ต่ำกว่า ๔๐ ล้านบาท

พุทธศาสนิกชนร่วมสานปณิธานบุญได้ที่ ธนาคารกรุงไทย สาขาพรานนก ชื่อบัญชี “โครงการบูรณะและพัฒนาสำนักเรียนวัดโมลีโลกยาราม” เลขที่บัญชี ๑๙๖-๐-๑๑๖๕๓-๓ และธนาคารไทยพาณิชย์ สาขาบางเขน ชื่อบัญชี กองทุนสุวรรณวาจกกสิกิจ เลขที่บัญชี ๐๔๑-๒๗๐๗๒๗-๒ หรือสอบถามรายละเอียดได้ที่ โทร. ๐๘-๙๖๖๐-๑๔๖๔ (พระเมธีวรภรณ์)

“ผลงานการเขียนหนังสือและแต่งบทกลอนในวาระต่างๆ จะพบว่า พระพรหมกวีมีความเชี่ยวชาญในการแต่งกลอนทุกชนิด”

เรื่อง/ภาพ ไตรเทพ ไกรงู
จาก “คม ชัด ลึก”
ฉบับ วันพุธที่ ๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

คม·ชัด·ลึก

พระพรหมกวีกล่าวสัมโมทนียกถา
ที่ศูนย์การคณะสงฆ์ภาค ๑๐ อ.ม่วงสามสิบ จ.อุบลราชธานี

บัดนี้การมอบพระบัญชาสมเด็จพระสังฆราชตั้งที่ปรึกษาเจ้าคณะระดับอำเภอ ระดับตำบลและตราตั้งเจ้าคณะอำเภอ รองเจ้าคณะอำเภอ ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๐ นี้ พร้อมด้วยการมอบวุฒิบัตรแก่พระที่เข้ารับการอบรมจบขั้นวิปัสสนาจารย์ส่วนหนึ่ง และผู้ที่ผ่านการอบรมตามโครงการแต่ไม่ได้รับวุฒิบัตรแสดงเป็นพระวิปัสสนาจารย์ ได้เฉพาะที่ผ่านการอบรม คือ พวกพรรษาน้อยและสามเณรทั้งหมดเมื่อตะกี้เจ้าหน้าที่จัดรวมไม่ได้แยกประเภทเป็นเหตุให้มองว่าสามเณรก็เป็นพระวิปัสสนาจารย์ ดังนั้นเจ้าหน้าที่อย่าเลอะ ต่อไปพยายามให้ดีด้วยและถามผู้ดำเนินการแล้วท่านยืนยัน ดังนั้นขอเตือน ถ้าไม่เตือนตรงนี้ก็ลืมเดี๋ยวก็ไม่ได้เตือนกัน ก่อนอื่นที่พระสงฆ์จะได้ให้พรเป็นภาษาปคตนั้น ขอใช้เวลากล่าวต่อที่ประชุมนี้เพื่อรับทราบร่วมกันแล้วเพื่อปฏิบัติร่วมกันในบางสิ่งบางประการ ประการแรกขอกล่าวถึงการมอบพระบัญชาแต่งตั้งที่ปรึกษาเจ้าคณะและตราตั้งเจ้าคณะอำเภอ รองเจ้าคณะอำเภอสักเล็กน้อย การที่ทางคณะสงฆ์ได้ให้มีที่ปรึกษาเจ้าคณะชั้นต่างๆ นั้น ยุติในปัจจุบัน ๒ ประเภท ประเภท ๑ ที่มีมาก่อน นั้นกำหนดเอาผู้เป็นเจ้าคณะหรือรองเจ้าคณะติดต่อกันมาเป็นเวลาพอสมควร อายุครบ ๘๐ ปีบริบูรณ์ ยังมีพลานามัย มีสติปัญญา พอจะสนองงานคณะสงฆ์ได้บ้างอยู่เพื่อให้ปลดเปลื้องภาระ มีมติถวายสมเด็จพระสังฆราชทรงยกย่องให้เป็นที่ปรึกษาเจ้าคณะชั้นนั้นๆ แต่งตั้งพระบัญชาโดยสมเด็จพระสังฆราชถือว่าอยู่ในระดับสูง นี้ประเภทหนึ่ง อีกประเภทหนึ่งแต่งตั้งให้เป็นที่ปรึกษาเจ้าคณะในระดับภาคระดับเจ้าคณะใหญ่ นั้นเฉพาะให้แต่งตั้งปรึกษาเพื่อทำงานสนองได้บ้าง เช่นจะปรึกษากิจการใดๆ ท่านรับปรึกษาได้ อายุพรรษา ไม่ถึง ๘๐ ก็ได้ ที่โดยมากไม่ถึงยังอายุน้อย อาจจะน้อยกว่าเจ้าคณะภาคก็ได้ เป็นที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค เช่นในภาค ๑๐ ท่านเจ้าคุณวัดหนองป่าพงก็เป็นที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ๑๐ ประเภทที่ ๒ นี้ถือว่าแต่งตั้งเพื่อให้คำปรึกษาหารือเพื่อร่วมกิจการงานของภาค ของจังหวัด ที่แต่งตั้ง ของเจ้าคณะใหญ่ เปิดโอกาสให้สามระดับเฉพาะภาค สิบท่านเจ้าคุณพระพรหมวชิรญาณ ก็เป็นที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ท่านเจ้าคุณพระราชรัตนดิลกที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ท่านเจ้าคุณวัดหนองป่าพงก็ที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ดังนั้นให้เห็นว่าที่ปรึกษามีสองประเภท ประเภทที่ ๑. อาจจะไม่ให้คำปรึกษาใดๆ เลยก็ได้ ไม่ว่ากันแต่มีสิทธิ

พิจารณายกย่องจะให้มีสมณศักดิ์สูงขึ้นได้ มีสิทธิเช่นเคยเป็นเจ้าคณะอำเภอชั้นเอก พอยกเป็นที่ปรึกษาใหม่เป็นชั้นเอกเหมือนกับที่ปรึกษาชั้นเอกอยู่ครบวาระ เช่น เป็นเจ้าคณะอำเภอมาสามปี เป็นที่ปรึกษาอีกสองปี ก็เป็น ห้าปี ก็เป็นที่ปรึกษาชั้นพิเศษได้ เป็นที่ปรึกษาชั้นพิเศษได้ เป็นเจ้าคณะอำเภอชั้นพิเศษแล้ว มาห้าปี ต่อไปได้รับเป็นที่ปรึกษา คือเป็นเจ้าคณะอำเภอชั้นพิเศษมาห้าปีรับเป็นที่ปรึกษา อยู่ไปอีกห้าปีมีสิทธิที่จะถวายเป็นพระราชาคณะได้ มีสิทธิ แล้วท่านได้เกณฑ์นั้นขอก็ไม่ค่อยกัน ปล่อยเพราะเห็นใจ จึงถือว่าที่ปรึกษามีบทบาทเป็นที่ปรึกษาเจ้าคณะตำบลชั้นเอก ห้า หก ปีไปแล้วก็ขอเทียบเจ้าคณะอำเภอชั้นเอกให้ได้ ต่างตำแหน่งอื่นขอได้ทราบทั้งนี้มีที่ปรึกษาเพื่อยกเป็นที่บูชาสักการะยกย่องให้สูงส่วนหนึ่ง เพื่อปรึกษางานคณะสงฆ์การพระศาสนาส่วนหนึ่งและสำหรับเจ้าคณะอำเภอรองเจ้าคณะอำเภอนั้นย่อมทราบกันดี ว่ามีไว้เพื่อปกครองคณะสงฆ์ ในเขตอำเภอของตน เจ้าคณะอำเภอมีภาระมากหนักมากก็มีรองเจ้าคณะอำเภอเข้ามาสนองมาช่วย แต่รองเจ้าคณะอำเภอนั้นเมื่อแต่งตั้งมาแล้วทุกรูปให้คำนึงถึงหลักความเป็นจริงพอตั้งสมบูรณ์แล้วมีสิทธิ สิทธิสมบูรณ์ทุกอย่าง สิทธิสมบูรณ์ทุกอย่าง อย่างรองเจ้าคณะอำเภอโขงเจียม เดิมเป็นเจ้าอาวาสเป็นรองเจ้าอาวาสพอมาเป็นรองเจ้าคณะอำเภอก็เปลี่ยนมีสิทธิเปลี่ยนพัดยศเป็นพัดยศรองเจ้าคณะอำเภอชั้นโทได้ทันที โดยไม่ต้องรอใดๆ นี่คือสิทธิ มีสิทธิทางนิติตะยะพัด ได้หมด แต่อำนาจและหน้าที่ท่านยังสงวนท่านยังสงวนอันนี้ต้องเข้าใจ รองทุกชั้น จะใช้อำนาจและหน้าที่เมื่อเจ้าคณะท่านมอบหมายแต่ไม่ได้เขียนไว้ชัดจะเป็นหนังสือหรือวาจาดังนั้นจะมอบด้วยวาจาก็ได้จะมอบเป็นลายลักษณ์อักษรก็ได้ คือรับสนองงานท่านนั้นเองเพราะฉะนั้นตำแหน่งรองจะทำการใดต้องเป็นไปตามรับสั่ง เป็นไปตามรับสั่งถ้าหากว่าไม่สั่งก็ทำถ้าเป็นที่เข้าใจกันระหว่างเจ้าคณะกับรอง ปัญหาก็ไม่เกิด ถ้าไม่เข้าใจอาจมีปัญหาตามมา เพราะฉะนั้นขอเตือนรองพยายามรักษาน้ำใจเจ้าคณะ รักษาน้ำใจเลขานุการเจ้าคณะและรักษาน้ำใจลูกคณะ ถ้าเจ้าคณะท่านใช้อันใดไม่ทำก็ขัดคำสั่ง ขัดคำสั่งละเมิดจริยาได้เพราะฉะนั้นท่านจะใช้อะไรเป็นวาจาก็ดีมอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษรก็ดีทำได้ ทำได้ท่านไม่มอบเลยมีอันใดที่เห็นว่าน่าจะช่วยท่านอาสาก็ได้ท่านพยักหน้าก็ทำไปเถอะแต่อย่าให้เลยที่ ที่ท่านหวง อันใดท่านหวงแหนทราบอย่าอย่าไปทำเข้าต้องพยายามแต่รองเจ้าคณะจำเป็นที่จะต้องมีความรอบรู้อยู่พอควรไม่ใช่ว่าเราฟังเฉพาะเจ้าคณะผู้ปกครองเราต้องฟังเลขาด้วยเพราะเจ้าคณะบางรูปตำแหน่งท่านเป็นจริงแต่ผู้เสนองานอะไรต่างๆ อยู่ที่เลขานุการขัดตรงนั้นก็ลำบากเพราะฉะนั้นขอเตือนผู้เป็นรองเจ้าคณะว่าพยายามแต่ขอเตือนเจ้าคณะอีกว่าพยายามเห็นใจรองเจ้าคณะเปิดโอกาสให้ทำ เปิดโอกาสให้ทำจะมอบหมายงานอันใดที่เหมาะที่ควรมอบอย่าไปคิดว่าจะดี

เพราะเราทำอย่างไรก็ดีไม่เท่าเจ้าคณะอำเภอ ให้งาน ให้งานพอเหมาะสมแก่กำลังวังชากับสติปัญญาของท่าน ท่านก็สบาย ขอได้ทราบความเปรียบเทียบโบราณ โบราณท่านเปรียบเทียบเคยได้ยินมาแต่ยังเป็นเด็ก ได้ยินมาแต่เป็นเด็ก ความที่มันดื้อมันซน ถ้าหากเอาแอกทับคอละมันอยู่ทั้งนั้น ดื้อไปไม่ได้มาก คนเราเหมือนกันถ้ามีหน้าที่ หน้าที่ทับคอก็อยู่ ถ้าไม่มีอะไร ท่า เก็ไม่แน่ พระลูกวัดถ้ามีงานกันเสียก็ไม่เป็นไร ถ้าไม่มีงานจับกลุ่มนินทาสมภารนินทาเจ้าอาวาส เจ้าคณะก็เหมือนๆ กัน ถ้าให้งานให้เหมาะ ให้เหมาะให้สมให้เกียรติเวลาทำงานก็เป็นไปได้ดี ไหว้วานเท่าใดก็อันนี้ขอรับทราบร่วมกันอย่างผมก็มีรองสองท่าน มีรองสองท่านต่างฝ่ายต่างรักษาน้ำใจกัน ทำงานด้วยกันได้ดีแล้วก็รองทั้งสองคลุกคลีกับเจ้าคณะจังหวัด รองเจ้าคณะจังหวัดได้เข้ากันได้ดีเพราะให้โอกาสซึ่งกันและกันอย่างเต็มที่จึงขอพูดกลางๆ กับรองกับเจ้าคณะ ที่นี่ต่อไปถึงพระวิปัสสนาจารย์ซึ่งได้อบรมมาหลายรุ่น ปีนี้ สองรุ่นร้อยกว่ารูปก็ไม่ใช่น้อยที่คนที่มาทำงานแผนกนี้ก็ได้ดีอยู่พอสมควรแต่จะสนองงานให้ได้ดีแค่นั้นเพียงไรก็อยู่ที่ความสามารถของแต่ละรูป เพราะคนความสามารถไม่เท่าเทียมกัน ในที่นี้อยากจะขอว่า ท่านเจ้าคุณราชโมลี ท่านเจ้าคุณเทพวรมุนี ท่านพยายามเสียสละให้พวกท่านทั้งหลาย มากพอสมควร ผมเสียสละให้น้อยยอมรับว่าให้น้อยเพราะปีนี้สุขภาพยังไม่ดี ให้ดียังไม่ดีพอ เมื่อวันที่เจ็ดไปตรวจ ครบปีที่เคยชำรุดเปลี่ยนเส้นเลือดเข้าหัวใจห้าเส้น ดีในเกณฑ์แล้วสี่เส้นแล้วอีกเส้นหนึ่งพึ่งได้แค่หกสิบเปอร์เซ็นต์ เส้นใหญ่เพราะฉะนั้นยังไม่ดีเท่าที่ควร เพราะฉะนั้นผมไม่ได้คลุกคลีไม่ได้อะไรทั้งนั้น แต่ท่านเจ้าคุณทั้งสองแบกภาระ ท่านเจ้าคณะพระสังฆาธิการจังหวัดต่างๆ ก็แบกภาระไม่ได้มาช่วย อบรมช่วยสั่งสอนแต่ช่วยสนับสนุน พาญาติโยมมา ตักบาตรมาเสริมส่วนนั้นเสริมส่วนนี้ไม่ลดละ ทั้งหกจังหวัดมีน้ำใจทั่วถึงถือว่าผู้ทำงานหนักๆ อยู่สองท่าน แต่ผู้ที่อยู่เบื้องหลัง เจ้าคณะทุกชั้นในจังหวัดญาติโยมก็จำนวนไม่น้อยที่ตั้งใจมาทำบุญให้พวกท่านที่ผ่านการอบรมเห็นว่าเรามีความสำเร็จในคราวนี้มาจากบุคคลหลายสาย อาจารย์ทำการอบรมโดยตรงท่านคิดว่าท่านไม่ลืมแน่คิดได้แน่เพราะเจอทุกวันเจ้าคณะพระสังฆาธิการที่ชวนญาติโยมมาถวายภัตตาหาร มาตักบาตรหรือบางคราวทางราชการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดมาร่วมตักบาตรบ้าง สิ่งเหล่านี้ เป็นผู้มาสนับสนุนส่งเสริมซึ่งท่านทั้งหลายต้องจำว่าท่านยังเป็นหนี้บุญคุณท่านเหล่านี้ ท่านเหล่านี้ที่มาช่วย ตั้งแต่สองท่านจนถึงญาติโยมมาตักบาตรมาช่วย ประสงค์อะไร ประสงค์อยากมีพระวิปัสสนาจารย์ในเขตหกจังหวัดนี้ให้เพียงพอมากพอควร ประการที่สอง ประสงค์ให้พระวิปัสสนาจารย์นี้ ไม่ตระหนี่ถี่เหนียว คุณธรรมที่เราได้บำเพ็ญปฏิบัติมาตามลำดับจะได้มากได้น้อยท่านรู้แก่ใจ เชื่อว่าจะพอแจกแบ่งปันคนอื่นได้ ขอให้พยายามแบ่งปัน

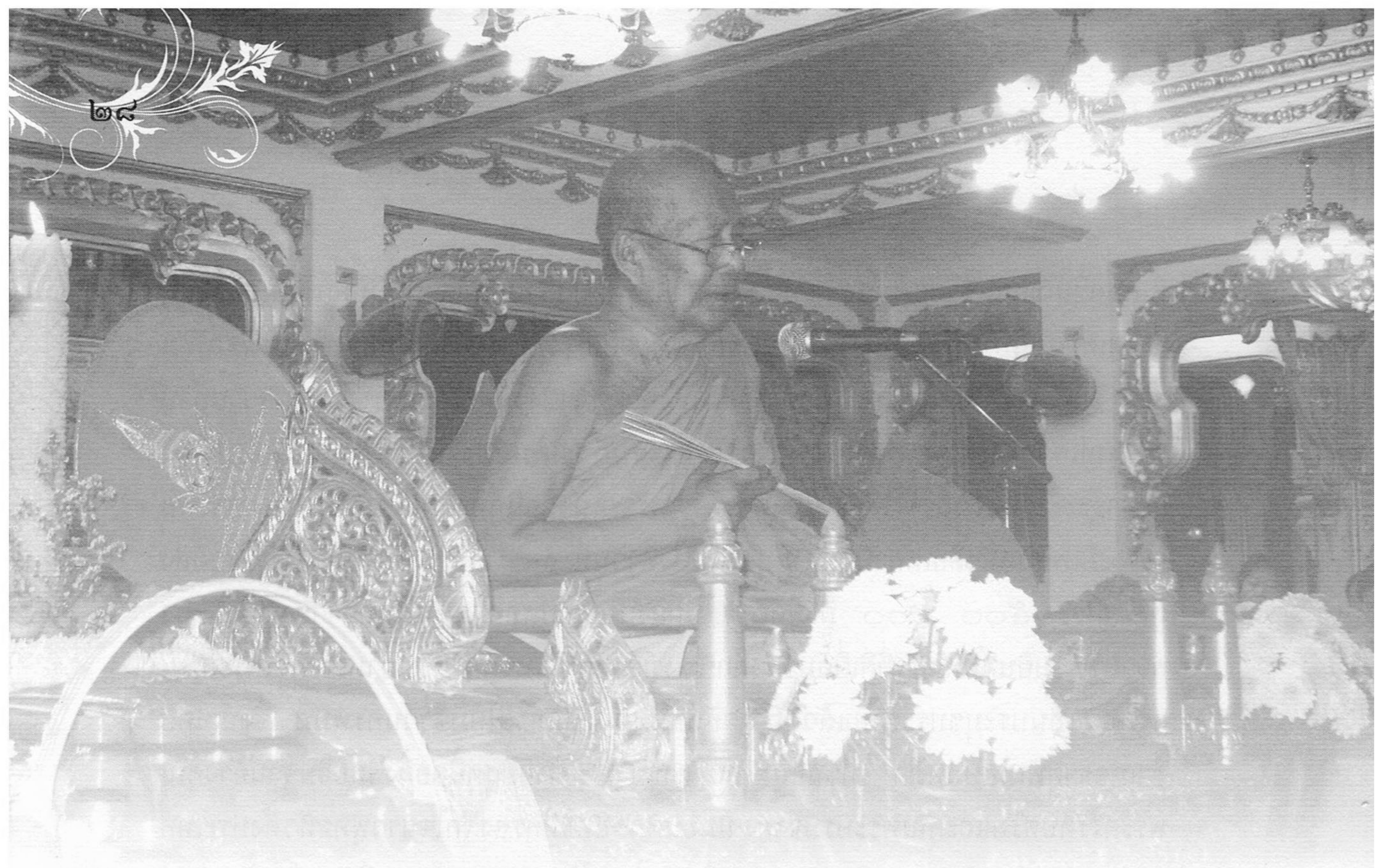
อย่างน้อยให้ญาติโยมเขาได้รับ ถ้าในพรรษาแทนที่จะอ่านคำภีร์อย่างเดียวตามธรรมเนียม พาญาติโยมเดินจงกรมบ้าง นั่งกรรมฐานบ้าง จะมีคนสองคนก็ทำกันเถอะ ถ้าเราแสดงออกว่าเรามีความสามารถที่จะทำหน้าที่เป็นครูเป็นอาจารย์ในชั้นต้นๆ ไม่ต้องมากถ้าทำกันได้ทุกคน สองร้อยกว่าชีวิตที่มานี้ ปีหนึ่งได้ทำประโยชน์มากพอสมควร ขอฝากความหวังนี้ไว้กับพวกท่าน อย่าได้ไปนอนหลับทับสิทธิ คนเราจะดีอยู่ที่งาน งานเป็นเครื่องชี้ งานมันจะชี้ว่าเราควรแค่ใดเพียงไหน ถ้าไม่มีงาน ความรู้ท่วมหัวก็เอาตัวไม่รอดเหมือนกัน ขอฝากไว้เพียงสั้นๆ ประการต่อไปใคร่กล่าวโดยภาพรวม ว่าปีนี้คณะสงฆ์ คือมหาเถระสมาคมมีมติไว้ชัดเจน ถึงการปฏิบัติธรรมทั่วๆ ไปก็ดี การบรรพชาอุปสมบทพระภิกษุสามเณรก็ดีให้ทำในฐานะ ทำเฉลิมพระเกียรติองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่เรามีการอบรมพระวิปัสสนาจารย์ในคราวนี้ ก็อันหนึ่งเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตามมติเถระมหาสมาคมนั้น จะได้นำกล่าวขึ้นข้างต้นก็เกรงว่าพวกท่านจะหักโหมเกินจะหนักไปบ้างเกินไปบ้างหรือไม่สบายใจเรื่องเกี่ยวกับเจ้านายชั้นสูงปล่อยให้สบายสบายมา วันนี้ จึงขอท่านทั้งหลายรับทราบว่าการปฏิบัติปีนี้ สองรุ่นถือเป็นการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน เรียนวิปัสสนาขั้นวิปัสสนาจารย์ เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระองค์ได้รับพระบรมราชาภิเษกครบ ๖๐ ปี ถือว่าเป็นปีทองของเมืองไทย เพราะฉะนั้นเมื่อท่านกลับไป ถ้าได้มีการสอนก็ดีหรือการปฏิบัติเสริมก็ดี ก่อนจะเลิกพยายามได้นำประชาชน ถวายส่วนบุญส่วนกุศลที่เกิดจากวิปัสสนาของเรานี้ถวายแก่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ถึงแม้เราทำคนเดียวก็ตั้งจิตเพื่อน้อมอุทิศบุญกุศลนั้นให้เป็นพระราชกุศลเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระองค์ท่าน ดังนั้นในวันนี้ใคร่เชิญชวนในที่ประชุมนี้ได้ตั้งกัลยาณจิตร่วมกันทั้งผู้ที่มารับพระบัญชาแต่งตั้งและผู้รับวิปัสสนาบัตรและญาติโยมพุทธบริษัท พระเจ้าพระสงฆ์ที่มาร่วมพร้อมทั้งพระที่เจริญชัยมงคลคาถา ขอพวกเราได้ตั้งจิตอธิษฐานตั้งจิตให้ดี ในชั้นต้นนี้จะได้นำบทสวดมนต์ต่อแต่นั้นนั่งสมาธิถวายพระพร ตอนท้ายเสร็จจากนั้นแล้วจึงให้พรตามลำดับ บัดนี้เห็นว่าเวลาพร้อมขอทุกท่านตั้งใจสวดให้ดังพอควร อย่าไปอ้อมแอ้ม ในระยะสวดให้ตั้งจิตนึกถึงองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ พระบรมวงศานุวงศ์

พระพรหมกวีกล่าวอวยพรวันคล้ายวันเกิดพระเทพวรมุนี เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๓

ที่ได้ประกอบพิธีมาตามลำดับนั้นถือว่าชาวนครพนมทางวัดพระธาตุพนมมีเจตนาอันเป็นมหากุศลที่จะสนับสนุนส่งเสริมทุกทางที่ชอบที่ควร ที่อาตมภาพมาวันนี้ตั้งใจจะมาอวยพรท่านเจ้าคุณพระเทพวรมุนีในฐานะวันเกิดตามที่ท่านได้บอกไว้แล้วตั้งใจจะรีบกลับไปที่อำเภอขุขันธ์ที่ศรีสะเกษซึ่งรับทางโน้นไว้นาน จึงเรียนท่านว่าจะมาเพียงสั้นๆ ระยะสั้นๆ แต่เมื่อมาแล้วก็มีสิ่งเพิ่มเติมกะทันหันซึ่งท่านได้วางแผนไว้เพื่อทำขวัญให้แก่อาตมภาพ ซึ่งจะรีบเดินทางก็ดีก็เห็นว่าเวลา ดังนั้นก็ขอใช้เวลาเพียงสั้นๆ เพราะมาแบบฉุกละหุก ปีนี้อาตมภาพก็ฉุกละหุกตั้งแต่ต้น แม้จะรับพระราชทานสถาปนาสมณศักดิ์ก็ตั้งตัวเพียง ๗ วัน ทราบวันที่ ๓๐ วันที่ ๕ ก็รับข่าวออกมาวันที่ ๒๙ วันที่ ๓๐ จึงพบเอกสารว่าเป็นเรื่องจริงจึงเชื่อถือว่าฉุกละหุกที่สุด ดังนั้นมาวันนี้ก็ฉุกละหุกเหมือนดังเดิม ฉุกละหุกนี้เป็นไปทางที่ดีที่เหมาะที่สม เพราะฉุกละหุกแรกนั้นองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงโปรดมาเป็นพิเศษ จึงเสนอขึ้นไปไม่มีชื่อ ไม่มีอะไรทั้งนั้น พอพระองค์โปรดบัญชีเดิม

ที่เสนอขึ้นก็แถมเข้ามา แถมลงมาโดยทุกฝ่ายไม่ทราบ เจ้าหน้าที่ส่วนปฏิบัติก็ไม่ทันวันนี้ ก็เช่นเดียวกันปรับตัวไม่ทัน ดังนั้นขอกล่าวเพียงย่อๆ แล้วก็จะได้เดินทางต่อไปเพื่อให้ทันเวลา ๑๔.๐๐ น. ไม่มีอะไรตอบแทนมีหนังสือติดมาบ้างเล็กน้อยเดี๋ยวจะมอบถวายท่านเจ้าคุณเจ้าคณะจังหวัดเพื่อที่เห็นใครเหมาะสมก็จะได้มอบ เดี๋ยวจะมอบให้โยมก่อนเฉพาะพระไว้ทีหลังถึงจะได้นะ เฉพาะพระเพราะหนังสือนี้ก็ทำขึ้นโดยด่วนไม่เชื่อว่าจะทันเพราะมีเพลทหนังสือเหล่านี้อยู่ที่โรงพิมพ์ก็ส่งทำวันที่ ๓๐ เย็นๆ ก็ทำทันแล้วก็ทยอยส่งส่งมาทีละ ๕๐๐ ๖๐๐ ก็แจกเรื่อยไปก็ยังเหลืออยู่พอควร จะไม่กล่าวอะไรขอแสดงความชื่นชมยินดีในน้ำใจที่ดีเยี่ยมของคณะสงฆ์จังหวัดนครพนม คือมีท่านเจ้าคุณพระเทพ-วรมุนี เป็นประมุขประธานแล้วก็น้ำใจอันดีเยี่ยมของญาติโยมชาวนครพนม ซึ่งนำโดยอำเภอธาตุพนมเป็นหลัก ก็ขออนุโมทนาสาธุการ ท้ายที่สุดนี้ขอตั้งจิตอธิษฐานอ้างคุณพระศรีรัตนตรัยและคุณพระบรมธาตุพนมอันศักดิ์สิทธิ์ที่ครองจิตใจชาวพุทธทั่วทั้งประเทศและบุญกุศลอันเกิดจากความปรารถนาดีของท่านเจ้าคุณพระเทพวรมุนีและท่านทั้งหลายในวันนี้ จงได้รวมกันเป็นตับปะเดชะคาระวะปัจจัยดลบันดาลอภิบาลรักษาทุกท่านที่มาร่วมงานนี้ที่มาแสดงออกถึงน้ำใจในวันนี้ จงปราศจากความทุกข์ประสบแต่ความสุขดังมีความมุ่งมาดปรารถนาโดยทั่วกันทุกท่านเทอญ

พระพรหมกวี
แสดงธรรมเทศนาในงานนมัสการพระธาตุพนม
เมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

นะโมตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธตัสสะ (๓ จบ)

บัดนี้จะรับประทานวิสัชนาพระธรรมเทศนาบูชากถาพอเป็นเครื่องประดับสติปัญญา เพิ่มพูนปัญญา เพิ่มพูนศรัทธาประสาทะเป็นแนวทางแห่งการประพฤติปฏิบัติธรรมะแก่สาธุชนพุทธบริษัทโดยอนุวัตรแก่เวลา ได้ว่าวันนี้เป็นวันที่คณะสงฆ์แห่งวัดพระธาตุพนมได้กำหนดให้มีงานเทศกาลในงานนมัสการพระธาตุพนม ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๔ ดังเป็นที่ทราบทั่วกัน บัดนี้ถึงวาระที่โอกาสญาติโยมพุทธบริษัทได้บูชาในภาคปฏิบัติบูชา คือให้โอกาสที่จะได้สดับรับฟังพระธรรมพระเทศนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะถือว่างานพระธาตุพนมเป็นงานที่เข้าสู่ชีวิตจิตใจของเราท่านทั้งหลาย โดยเฉพาะในจังหวัดนครพนมนี้ แต่เดิมจัดมีเพียงงานนมัสการปิดทองไหว้พระประกอบพิธีอื่นๆ มาในยุคนี้ท่านเจ้าคุณพระเทพวรมุนี เจ้าอาวาส ให้โอกาสญาติโยมพุทธบริษัทเป็น

พิเศษ คือ จัดให้มีพระธรรมเทศนาทุกวันวันละ ๑ กัณฑ์ ในเวลา ๑๙.๓๐ น. เพื่อให้ญาติโยมที่มาได้มีโอกาสฟังธรรมะเพื่อให้เกิดความสุขใจจะได้นำไปประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องอย่างหนึ่งเพื่อให้ญาติโยมได้บำเพ็ญ ทำมะทา ในขณะที่มานี่อีกแบบหนึ่ง คือ ถ้ามาเวียนเทียนอย่างเดียวหรือมาทำบุญด้วยดอกไม้ ธูปเทียนของหอมหรือด้วยเงิน ทอง ก็ตาม ในทางพุทธศาสนาถือว่าเป็นอมิตบูชา บูชาด้วยของหอม ดอกไม้ ธูปเทียนแต่ถ้าได้ฟังพระเทศนาก่อนเวียนเทียนทั้งสองอันนี้เป็นการบูชาชั้นสูง ท่านเจ้าอาวาสท่านจัดให้อย่างนี้มาตามลำดับ นับว่าให้โอกาสญาติโยมพิเศษกว่าที่ผ่านมา และในวันนี้กำหนดให้อาตมาเป็นผู้แสดงธรรม ดังนั้นจะแสดงบูชาคาถาแบบสั้นๆ ไม่รบกวนเวลาของพวกท่านมากเพียงแค่ให้เข้าใจพระธรรมง่ายๆ จะแสดงเรียกพระธรรมคาถา คาถาว่าด้วยการบูชาการบูชานั้นสาธุชนพุทธบริษัทให้เอาความหมายเพียงสั้นๆ การบูชาคือ กิริยาที่เราทำความเคารพในสิ่งนั้น ทำความสักการะในสิ่งนั้น ยอมรับนับถือในสิ่งนั้น เช่น ในวันนี้ท่านทั้งหลายปฏิเสธไม่ได้ว่ามาบูชาองค์พระธาตุพนม พระธาตุพนมเป็นเจดีย์ที่เรามาบูชามาตามลำดับแม้ไม่ได้มาที่นี้ อยู่บ้านเราก็บูชาได้แต่ไม่ถูกใจเรา มาให้เห็นให้เป็นอนุสติ ถ้ามองเห็นแล้วภาพมันเกิดจิตใจเลื่อมใสด้วยดี มาบูชานี้เกิดประโยชน์นี้มากกว่าบูชาที่บ้านการบูชานั้นว่าตามธรรมอันแท้จริงพระพุทธเจ้าแสดงไว้

๑. การสักการะ

๒. ครุการะ

๓. สัมมานะ

สักการะ ครุการะ สัมมานะ ๓ คำนี้ เป็นคำขยายคำบูชา ขออธิบายเพียงย่อๆ สักการะ ครุการะเป็นกิริยาที่เกิดจากใจเราแม้มานะก็เหมือนกัน ครุการะเราบูชาในสิ่งใดเราเคารพในสิ่งนั้น ครุการะแปลว่าการทำความเคารพ ทำความเคารพนบนอบถ่อมตนต่อสิ่งนั้น ยกสิ่งนั้นให้สูงเหนือเรา ทำจิตใจในสิ่งนั้นสูงกว่าเรา เราย่อมเคารพ นี้ลักษณะของการบูชาอันหนึ่ง อย่างที่ ๒ สักการะ เราจะเคารพหรือจะแสดงอะไรออกต่อสิ่งที่ตนบูชา แสดงด้วยความเรียบร้อยดีงาม แม้จะมีดอกไม้ธูปเทียน มีสิบนิ้วเรากราบเราไหว้ทำให้เรียบร้อยดีงามในใจก็ให้เรียบร้อยดีงามตามไปด้วย ลักษณะนี้เรียกว่า “สักการะ” มะนะมัต คือการยอมรับนับถือถ้าได้อย่างนี้ถือว่าการได้บูชาที่สมบูรณ์ นี้การบูชาส่วนหนึ่ง บัดนี้ท่านทั้งหลายมีน้ำใจมาวัดพระธาตุพนมเพื่อมาบูชาสิ่งที่เราเคยบูชาเป็นประจำ คือองค์พระธาตุพนม สิ่งที่ควรจากการบูชามีมากแต่เรามายกวันนี้มายกองค์พระธาตุพนม องค์พระธาตุพนมเป็นอะไรท่านต้องศึกษาเป็นตัวแทนของพระพุทธเจ้าในทางพระศาสนาอันถือว่าพระพุทธเจ้ามีพระปัจเจก พระพุทธเจ้าเป็นยอดแห่งคนที่ควรบูชา

ในทางศาสนารองลงไป ครูบาอาจารย์เป็นผู้ควรแห่งการบูชาของผู้ที่เป็นลูกศิษย์ พระสงฆ์ในทางพระศาสนา ในทางบ้านเมืององค์พระมหากษัตริย์เป็นยอดแห่งการบูชาของประเทศชาติ พระมหากษัตริย์มีความสำคัญมากรองลงไป บิดา มารดาพูดภาษาชาวบ้านว่าพ่อ-แม่ เป็นผู้ควรแห่งการบูชาของลูกๆ ครูอาจารย์ก็เป็นที่บูชาสักการะของศิษย์ ว่าโดยบุคคลที่นี้โดยบุคคลที่เรายกในทางศาสนาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นพระองค์นิพพานมาแล้ว ๒,๕๐๐ กว่าปี เราจะบูชาอะไรแทน แต่ในปัจจุบันก็มีมากแต่เราจะยึดสิ่งใดเป็นสำคัญ อัฐิธาตุ เป็นส่วนของพระองค์ อัฐิธาตุพูดภาษาบ้านเราว่ากระดูกคนตายไปแล้วทุกคนยังอัฐิธาตุคือกระดูกให้เห็นเป็นสัญลักษณ์ แต่ภาษาขั้นสูงไม่เรียกว่ากระดูกเหมือนเรา แต่เรียกว่า อัฐิ เช่นอัฐิองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีอัฐิผู้ที่เป็นพ่อ-แม่ที่เราเคารพนับถือ คำว่าอัฐิคือกระดูก พระธาตุองค์นี้ตามตำนานว่าเป็นที่บรรจุกระดูกส่วนหนึ่ง คือ กระดูกหัวอก กระดูกหัวอกของององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเราจึงใช้ศัพท์ว่า “อุรังคธาตุ” อุรังคธาตุถ้าว่าภาษาบ้านเราคือกระดูกหัวอก อัฐิคือหัวอกนิยมใช้ในทางศาสนาว่า พระธาตุเป็นพระอุรังคธาตุมาประดิษฐานที่นี่นมนานมาแล้วเพราะฉะนั้นบรรดาญาติโยมพุทธบริษัท ที่นึกถึงองค์พระธาตุอยากจะมาบูชาให้ปรากฏประจำปีแสดงน้ำใจจงรักภักดีพร้อมกันที่นี้ ไม่เพียงแต่ญาติโยมหน่วยราชการ เช่นเมื่อวานนี้ผู้ว่าราชการจังหวัดนำคณะมาเต็มคณะ ในวันนี้ท่านปลัดจังหวัดนำคณะมาเต็มคณะ คณะวันต่อไปก็จะมีตัวแทนหน่วยราชการมาร่วม ผู้ว่าราชการได้จัดไว้หมดจนกว่าจะจบงาน อันนี้แสดงว่าทุกฝ่าย ฝ่ายญาติโยมพุทธบริษัทชาวบ้านเราก็ยึดพระธาตุเป็นสรณะฝ่ายผู้เป็นราชการก็ทำงานแทนองค์พระมหากษัตริย์ในการบริการขององค์พระมหากษัตริย์พระมหากษัตริย์เป็นพ่อใหญ่ของบ้านเมือง ถ้าในทางประชาชนเป็นผู้ที่เราเคารพบูชาสูงสุดเหมือนบูชาในทางศาสนาพระพุทธเจ้าสูงสุดพระมหากษัตริย์ให้ความร่มเย็นเป็นสุข เราใช้คำว่า เราพึ่งพระบรมโพธิสมภารแต่พระองค์เพียงพระองค์เดียวจะไปดูแลพี่น้องพสกนิกรซึ่งเป็นลูกหลาน เหลน ทั้งหมดไม่ได้ มีข้าราชการต่างพระเนตร พระกัณฐ์ ข้าราชการนั้นทำหน้าที่แทนพระองค์ อยู่ใกล้กับประชาชน ข้าราชการของนครพนมก็มีสรณะแบบเดียวกับที่ท่านทั้งหลายโดยที่ยึดองค์พระธาตุเป็นสรณะ มาเป็นหมู่เป็นคณะไม่ใช่มาแต่คราวเดียวคราวอื่นก็มาไม่ขาด ดังนั้นผู้ที่พยายามมาบูชาองค์พระธาตุพนม

๑. จรมาสุดแต่จะสะดวก

๒. มางานประจำปี

ดังนั้นวัดพระธาตุพนมจึงจัดงานประจำปีในช่วงกลางเดือน ๓ เป็นเวลานานพอสมควร เพื่อให้คนนั้นว่างบ้างคนนี้ไม่ว่างบ้าง ว่างวันนี้วันหน้าไม่ว่างปีหนึ่งให้

โอกาสท่านทั้งหลายให้มาพร้อมแสดงน้ำใจบูชาสักการะสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บูชาบุคคลชั้นสูงสุด พระพุทธเจ้านั้นที่เรายอมท่านก็คือบุคคลสูงสุดพระองค์เดิมก็เป็นมนุษย์เหมือนพวกเราเกิดในตระกูลกษัตริย์หากไม่ออกบวชก็เป็นพระเจ้าแผ่นดิน พระองค์ออกบวชแล้วค้นพบหลักธรรม สัจธรรมที่แท้จริง เรียกภาษาเราเรียกว่า ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่มีใครปฏิเสธท่านประชาชนเคารพนับถือมาก เทวดา อินทร์ พรหม หมวดยักษ์ยอมรับพระองค์ ถือว่าพระองค์เป็นหลัก แล้วพระองค์ก็ตั้งหลักศาสนาสอนศาสนาไว้เพื่อให้โลกได้รับว่ามีบุคคลที่เชื่อถือมาตามลำดับ นับถือตกทอดมาถึงพวกเราที่ตกทอดมาได้อย่างนี้เพราะหลักบูชา ครุการะเคารพพระองค์สักการบูชาให้เรียบร้อยมานะยอมรับนับถือหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าตกทอดมาโดยลำดับ พระองค์มีประโยชน์แก่โลกมาก โดยเฉพาะประชาชนชาวไทยในสายอุรยาก็ดี สายกลางก็ดี สายอีสานก็ดีและพี่น้องของเราทางฝั่งโขงทางโน้นก็ดี วัฒนธรรมทางศาสนาเหมือนกันยึดถือเหมือนกันเป็นหลักปฏิบัติ ปฏิบัติระหว่างพ่อ-แม่-ครอบครัว-ครูอาจารย์-ลูกศิษย์-ผู้บริหาร-ข้าราชการกับประชาชนใช้หลักคุณธรรมทางศาสนาเป็นหลักเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจมาตลอดความรักความสมัครสมานสามัคคีเพราะพระพุทธเจ้าวางหลักของสังคมไว้ดี ผู้ที่เคยบวชเรียนวิธีปฏิบัติแล้ว จะทราบชัดว่าหลักการในวิธีปฏิบัตินั้นจะสอนเพื่อสังคมให้สังคมมีอุดมการณ์รักใคร่สมัครสมานสามัคคี เราเอาอันนั้นมาใช้ให้บ้านเมืองร่มเย็นเป็นสุข ให้คนรักสามัคคีกันได้ เพราะฉะนั้นให้ถือว่าเรายอมรับนับถือนั้นเป็นบูชา เป็นบูชาประจำ แต่ถึงคราวที่มีงานนมัสการครั้งหนึ่งเราได้มาพร้อมกันแสดงน้ำใจ แสดงความอุตสาหะวิริยะ เคารพบูชาให้ปรากฏที่น่าอนุโมทนา สาธุการ บัดนี้อาตมภาพใช้เวลาพอสมควรก็จะขอสรุปลงสั้นๆ พอสมควรว่าสาธุชนพุทธบริษัททั้งฝั่งนี้ ฝั่งโน้นทั้งที่เป็นข้าราชการจงภาคภูมิใจว่า เรามีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โดยเฉพาะมีพระอุรังคธาตุประดิษฐานที่องค์พระธาตุพนมนี้ให้เป็นปัจจัยของพวกเราได้มีโอกาสกราบไหว้บูชาเป็นบุญลาภอันประเสริฐ ข้อสำคัญการบูชาด้วยการบูชาด้วยดอกไม้ ธูปเทียน ของหอมแล้ว ขอให้ยึดเอาคุณธรรมตะคะถาที่พระพุทธเจ้าสอนไว้ไปปฏิบัติ ให้เกิดเป็นปฏิบัติบูชาจักเป็นประโยชน์ผลต่อวันข้างหน้า บัดนี้ขอจบเพียงเท่านี้

กล่าวสัมโมทนียกถาในงานวันคล้ายวันเกิด พระราชธีราจารย์ อายุ ๖๘ ปี ๙ ธันวาคม ๒๕๕๑

ญาติโยมพุทธบริษัทวันนี้เป็นวันที่ถือว่าเป็นวันมหามงคลของท่านเจ้าคุณพระราชธีราจารย์ เจ้าอาวาสวัดพระธาตุพนม ตลอดจนเป็นวันมหามงคลของคณะสงฆ์จังหวัดนครพนมของญาติโยมพุทธบริษัททุกถ้วนหน้า เพราะปัจจุบันผู้เป็นหลักชัยในทางพระพุทธศาสนาจังหวัดนครพนม คือ ท่านเจ้าคุณพระราชธีราจารย์แต่ก็เป็นโชคดีที่พระราชธีราจารย์ ดำรงตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัด ยังมีท่านเจ้าคุณวัดมหาธาตุ เจ้าคุณเทพมงคลเมธี ยังเป็นที่ปรึกษาเป็นพี่เลี้ยงให้ความสนับสนุนส่งเสริมทุกอย่าง ถึงว่าเป็นโชคดีของท่าน สำหรับปีนี้เป็นที่ทราบกันดีว่าอายุท่านเวียนมาบรรจบครบรอบปีที่ ๖๘ ๖๘ ปีก็ไม่น้อย ดังนั้นท่านจึงดำริ สร้างความกตัญญูกตเวทีต่อบุญเก่าที่ได้มาถือกำเนิดเจริญเติบโตมาระดับนี้ถือเป็นบารมีบุญเก่า คนที่บุญเก่าดีส่งมาดีแล้วถ้าไม่เสริมบุญใหม่ชาติต่อไปก็หาโอกาสได้ดีนั้นยาก ท่านคิดถึงเรื่องนี้มีความกตัญญูกตเวทีต่อบุญเดิมที่ได้ให้ถือกำเนิดมาแล้วเจริญเติบโตตามลำดับ กำหนดให้กระผมอาตมภาพมากล่าวสัมโมทนียกถาที่จริงก็อยากพูดอะไรกับท่านทั้งหลายไว้มากอยู่แต่ขณะนี้สุขภาพไม่อำนวยเหตุที่หนาวจัดและเมื่อสองวันพูดติดต่อกันหลายชั่วโมงเลยคอเสียเมื่อวานพูดไม่ได้เลยไม่พูดกับใครทั้งนั้นพึ่งจะพูดได้หน่อยวันนี้ ดังนั้นจะพูดเพียงย่อๆ ขอทุกท่านได้ทราบว่าท่านเจ้าคุณพระราชธีราจารย์ถือว่าเป็นมหาเถระที่มีบุญเดิมเป็นหลักสำคัญ เจริญเติบโตรับสืบทอดพระพุทธศาสนาทั้งในระดับจังหวัดทั้งในวัดพระธาตุพนม ที่สำคัญสุดคือวัดพระธาตุพนมไม่ใช่เป็นวัดประจำจังหวัดเดียว วัดพระธาตุพนมถือว่าเป็นวัดระดับประเทศมีคนพลุกพล่านศรัทธาปสาทะ ดังนั้นจึงถือว่าท่านผู้นี้เป็นหลักชัยของพระพุทธศาสนาอายุครบ ๖๘ ปี นึกถึงบุญเก่าทำบุญเสริมเพิ่มบุญของท่านอาตมภาพขออนุโมทนาสาธุการแต่จะไม่พูดอะไรต่อมาก เนื่องจากเมื่อสองวันเจอกันท่านก็ย้ำให้มาแล้วก็บอกว่าท่านจะเขียนอะไรไปอ่านบ้างก็จะดี ดังนั้นเมื่อวานพูดไม่ได้ เช้ามาพูดไม่ได้ก็เลยเขียนคำกลอนมาอวยพรท่านประมาณ ๑๔-๑๕ คำกลอนแต่ให้ท่านหาเจ้าหน้าที่ได้อ่านต่อที่ประชุมแล้วให้อ่านเป็นทำนองเสนาะเพื่อจะฟังได้เพราะพริ้งเมื่ออาตมภาพกล่าวจบผู้ที่ทางวัดบอกไว้ก็จะได้อ่านต่อ บัดนี้เห็นว่าเป็นเวลาพอสมควร กระผมอาตมภาพขอตั้งจิตอธิษฐานอ้างบารมีธรรมขององค์พระบรมพระธาตุพนมอันศักดิ์สิทธิ์ที่เรายึดที่สุด ตลอดจน

บารมีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบารมีธรรมของพระสงฆ์ทุกรูปในที่ประชุมนี้ และบุญกุศลทั้งมวลที่เราพร้อมใจกันมาบำเพ็ญให้เป็นไปในโอกาสนี้จงรวมกันเป็นตัปปะเดชะพลวปัจจัย ดลบันดาลอภิบาลรักษาให้ท่านเจ้าคุณพระราชธิราจารย์จงเป็นผู้ปราศจากทุกข์โศกโรคภัยเจริญในธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นหลักชัยของคณะสงฆ์จังหวัดนครพนมของวัดพระธาตุพนมต่อไป และขอทุกๆ ท่านที่มาร่วมงานนี้จงปราศจากทุกข์โศก โรคภัย เจริญด้วยอายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณธนสารสมบัติทั่วๆ กันทุกท่านทุกคนเทอญ

พระพรหมกวีกล่าวสัมโมทนียกถา เลื่อนสมณศักดิ์พระราชธีราจารย์ เป็น พระเทพวรมุนี ๙ ธันวาคม ๒๕๕๒

พระธรรมปริยัติโสภณ ขอโอกาสต่อที่ประชุมนี้ ที่จะใช้เวลาไม่มากเพื่อกล่าวสัมโมทนียกถา ต่อที่ประชุมสักเล็กน้อย เนื่องจากวันนี้ถือว่าเป็นวันดี ซึ่งสืบเนื่องมาจากวันเฉลิมพระชนมพรรษา ขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งเนื่องในงานเฉลิมพระชนมพรรษาประจำปีนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงสถาปนาสมณศักดิ์ เลื่อนสมณศักดิ์ตั้งสมณศักดิ์ ตามลำดับ เป็นพระราชประเพณีนิยมสืบมาเป็นเวลายาวนาน พร้อมกันนั้นทางคณะสงฆ์ โดยพระบรมราชานุญาต ประกาศเลื่อนชั้นพระสังฆาธิการ ที่เป็นพระครูสัญญาบัตรอยู่แล้วเลื่อนชั้นสูงขึ้นกว่าเดิม ก็ถือพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาเป็นหลัก เฉพาะในปีพุทธศักราช ๒๕๕๒ นี้ ทรงพระกรุณาโปรดสถาปนาเลื่อนและตั้งสมณศักดิ์ก็จำนวนมาก และประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราชได้ประกาศเลื่อนชั้นพระสังฆาธิการก็จำนวนมาก เฉพาะในจังหวัดนครพนมนี้รวมทั้งสองประเภทเฉพาะชั้นพระครูสัญญาบัตร ชั้นพระราชาคณะเราทราบแล้วว่าเตรียมรับกันแล้วครั้งหนึ่ง มีท่านเจ้าคุณเจ้าคณะจังหวัดเป็นชั้นเทพในปีนี้บรรดาลูกหมู่ลูกคณะ ทั้งที่ยังไม่เคยเป็นพระครูชั้นสัญญาบัตร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงตั้งจำนวนหนึ่งในจังหวัดนี้ ที่เป็นพระครูสัญญาบัตรแล้ว ได้รับการประกาศเลื่อนชั้นให้สูงกว่าเดิม เช่น ท่านพระครูรองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครพนม คือพระครูพิชิตพัฒนากร เออพัฒนคุณ ที่เรียกกันว่าอาจารย์วิชัย ก็ได้รับการเลื่อนชั้นให้สูงขึ้นกว่าเดิม คือชั้นเดิมจริงๆ รองเจ้าคณะอำเภอมีชั้นเพียงรองเจ้าคณะอำเภอชั้นเอกจะเห็นกันอยู่แค่นั้นแต่ปีนี้ถึงติดก็หลบเลี้ยวออก เลื่อนขึ้นไปอีกหนึ่งชั้นเทียบเจ้าคณะอำเภอชั้นเอก ไม่ได้เป็นเจ้าคณะอำเภอแต่ถือพัดยศเท่าเจ้าคณะอำเภอ นอกนั้นก็เลื่อนตามตำแหน่งเดิมแต่สูงขึ้นกว่าเดิมรวมทั้งสองประเภทยี่สิบแปดรูป เมื่อวานนี้ได้ไปรับสัญญาบัตรพัดยศพร้อมไตรจีวรของหลวงจากเจ้าพระคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนสมเด็จพระสังฆราช ที่วัดโสธรวรารามจังหวัดฉะเชิงเทรา พอกลับมาแทนที่จะกลับเข้าวัดด้วยเจตนารมณ์ของท่านเจ้าคุณ เจ้าคณะจังหวัดในฐานะเจ้าคณะจังหวัด ฐานะเจ้าอาวาสวัดพระธาตุพนมพร้อมด้วยเจ้าคุณรองเจ้าคณะจังหวัดและญาติโยมวัดพระธาตุพนมพระเจ้าพระสงฆ์วัด

พระธาตุพนมยินดีจัดต้อนรับเป็นพิเศษเพื่อถวายกำลังใจแก่ท่านทั้งยี่สิบแปดรูป ได้เตรียมพิธีต้อนรับเพื่อให้ท่านเหล่านั้นได้เข้ามาวัดพระธาตุพนมซึ่งวัดเป็นหลักของบ้านเมืองซึ่งได้มาทำการถวายสักการะองค์พระธาตุพนม เพื่อความเป็นสิริมงคลดังนั้นวันนี้จึงมีพิธีพิเศษ พิธีพิเศษนี้ได้ปรากฏชัดเจนดังที่ท่านทั้งหลายได้ทราบทั้งบ้านเมือง รองผู้ว่าราชการจังหวัดก็มาเป็นประธาน และทางฝ่ายสงฆ์ ท่านเจ้าคุณท่านบอกไปเมื่อวานซืนนี้ขอให้อาตมภาพมาร่วม พอดีออกมาก่อนหน้านี้เล็กน้อยตั้งใจจะอยู่ถึงวันนี้จะกลับภาคบ่ายก็เลยได้มีโอกาสมาร่วม ดังนั้นจึงขอแสดงความชื่นชมยินดีปีติโสมนัส กับท่านพระครูสัญญาบัตรใหม่ปีนี้ท่านพระครูสัญญาบัตรเก่าที่ได้เลื่อนชั้นถือพัดใหม่ในคราวนี้ได้มีความดีใจที่วัดพระธาตุพนมคณะสงฆ์จังหวัดนครพนมท่านได้มีความสมัครสมานต้อนรับลูกหมู่ลูกคณะเพื่อให้กำลังใจบริหารกิจการพระศาสนา ผมจะพูดสั้นๆ เพียงเท่านี้จะให้ศีลให้พรทีหลัง ให้โอกาสท่านเจ้าคุณเจ้าคณะจังหวัดท่านได้แสดงความคิดเกี่ยวกับเรื่องนี้ที่จัดขึ้นแล้วผมจึงจะกล่าวสรุป ขอนิมนต์ท่านเจ้าคุณพูดสักเล็กน้อย

พระเทพวรมุนี ขอถวายความเคารพแด่พระเดชพระคุณเจ้าคณะภาคผู้เป็นประธานสงฆ์ ณ สถานที่แห่งนี้ พระเถรานุเถระทุกรูป ขอเจริญพรแขกผู้มีเกียรติทุกท่าน วันนี้ถือว่าพระครูสัญญาบัตรทุกรูปจำนวนยี่สิบแปดรูป ดังที่ทราบแล้วได้มารวมกันเพื่อกราบไหว้องค์พระธาตุพนมซึ่งเป็นศูนย์รวมจิตใจ ของชาวพุทธและขอพรอันประเสริฐเป็นสิริมงคลแก่ท่านเหล่านั้น ในอีกส่วนหนึ่งกระผม อาตมภาพได้เข้าไปสัญญาบัตรพัดยศเป็นพระราชาคณะชั้นเทพหรือชั้นอื่นๆ ในภาคสิบพระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณพระธรรมปริยัติโสภณ ท่านนิมนต์พระสงฆ์ทุกรูปที่ได้รับในเขตภาคสิบเข้าไปรับการถวายมุทิตาสักการะโดยนิมนต์พระสงฆ์เถระผู้ใหญ่มาเจริญชัยมงคลคาถาบำเพ็ญบุญกุศลทุกรูปที่พระอุโบสถวัดโมลีโลกยารามถือว่าเป็นแบบอย่างที่ดีเป็นการให้ขวัญกำลังใจแก่พระสงฆ์ผู้ประพฤติดีปฏิบัติชอบที่ดีที่สุดก็เลยมีแนวความคิดนี้มาปรึกษากันกับรองเจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะพระสังฆาธิการก็เห็นพ้องต้องกันว่าควรจะได้ทำ เพื่อพระสังฆาธิการที่ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์และเลื่อนสมณศักดิ์ได้กราบไหว้นมัสการองค์พระธาตุพนมประการหนึ่ง สองได้ร่วมบำเพ็ญบุญกุศลให้ประชาชนญาติโยมข้าราชการทั้งหลายได้ชื่นชมว่านครพนมเรามีพระเถระพระสังฆาธิการในเขตอำเภอจำนวนยี่สิบแปดรูปนี้ได้รับเลื่อนชั้นตั้งพระสังฆาธิการให้สูงยิ่งขึ้นก็ให้ได้รับความชื่นชมยินดีร่วมกันเป็นการให้ขวัญกำลังใจแก่พระสงฆ์ที่ประพฤติดีปฏิบัติชอบที่เอาภารธุระพระพุทธศาสนา เพราะฉะนั้นในนามของคณะสงฆ์จังหวัดนครพนมก็ต้องขอกราบขอบคุณพระเดชพระคุณหลวงพ่อท่านเจ้าคุณพระธรรมปริยัติโสภณ ซึ่งเป็นประมุขประธานในวันนี้เสียสละเวลาคุณค่ามาให้ขวัญกำลังใจถือว่าสูงสุดแล้ว

พระสังฆาธิการทุกรูปก็คงจะชื่นชมยินดีในความเมตตาธรรมของพระเดชพระคุณหลวงพ่อท่านทั้งๆ ที่สุขภาพของท่านก็ไม่ค่อยสมบูรณ์เท่าไรก็ยังมีเมตตาธรรมมาให้ขวัญกำลังใจสำหรับข้าราชการพ่อค้าประชาชนทุกฝ่ายทุกท่าน ก็ต้องขออนุโมทนาขอบคุณในความเสียสละของท่านทั้งหลายได้มาให้ขวัญกำลังใจมายกย่องเชิดชูบูชาพระสงฆ์ที่ประพฤติดีปฏิบัติชอบ เป็นกำลังของพระพุทธศาสนาในอำเภอนั้นๆ ก็ถือว่าเป็นการแสดงออกซึ่งคุณธรรมอันสูงยิ่งในจิตใจก็ขอพรทั้งหลายทั้งปวงที่เกิดจากการจัดงานถวายมุทิตาสักการะนี้จงดลบันดาลประทานพรให้พระสงฆ์สมณศักดิ์ทุกรูปที่ได้รับจำนวนยี่สิบแปดรูปจงเจริญรุ่งเรืองสถาพรในบวรพระพุทธศาสนาเป็นร่มโพธิ์ทองของพุทธศาสนิกชนทั้งหลายตลอดไปสำหรับผู้ที่มาร่วมก็ขอให้ได้รับพรอันเป็นมงคลจากองค์พระธาตุพนมจากคณะสงฆ์ขอให้ท่านเจริญรุ่งเรืองด้วยจตุรพิธพรชัยทั้งสี่ประการคือ อายุ วรรณะ ปฏิภาณ ธนสารสมบัติพิพัฒนมงคลสมบูรณ์พูนผลด้วยลาภยศสรรเสริญ จงทุกประการทุกท่านเทอญ

พระธรรมปริยัติโสภณ อ้าวบัดนี้ท่านเจ้าคุณเจ้าคณะจังหวัดและเจ้าอาวาสวัดพระธาตุพนมท่านได้กล่าวเสริมพอควรหวังว่าทุกท่านคงเข้าใจได้ดีในเจตนารมณ์ของท่านพร้อมด้วยเจ้าคุณรองเจ้าคณะจังหวัดที่ร่วมกันจัดงานในโอกาสบัดนี้อาตมภาพจะไม่กล่าวเสริมใดมาก ขอทุกท่านที่ได้มาวันนี้ถือว่ามาให้ขวัญให้กำลังใจแก่พระสมณศักดิ์ที่ในหลวงทรงตั้งใหม่ และที่ในหลวงทรงตั้งมานานแล้ว ประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราชประกาศเลื่อนชั้นให้สูงขึ้นรวมทั้งยี่สิบแปดนี้เป็นพระเถระที่มีความสำคัญต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์การพระศาสนาเพราะท่านกระจายอยู่ทุกอำเภอได้ปฏิบัติหน้าที่มาด้วยดีตามลำดับจนได้รับการยกย่องเชิดชูขึ้นให้สูง ขอทุกท่านที่ได้มาร่วมในพิธีได้เห็นว่าเราได้มาสนับสนุนส่งเสริมพระเถระที่เป็นกำลังของพระศาสนาของชาติบ้านเมืองในอันที่จะนำพระศาสนาในชาติบ้านเมืองไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองขึ้นไปตามลำดับขอผู้ที่เข้ามารับถวายเกียรติพิเศษในคราวครั้งนี้ ได้คิดว่าที่เรามีโอกาสได้รับสัญญาบัตรใหม่ก็ดี ได้รับพัดยศใหม่ก็ดี นั้นเป็นเพราะเราได้ตั้งใจทำคุณงามความดีให้พระพุทธศาสนาให้คณะสงฆ์ให้ประชาชนพอควรแก่สถานไม่ใช่ได้มาโดยง่ายๆ แต่มาด้วยความลำบากยากเย็น แต่เราทำนั้นก็ไม่ได้มุ่งหวังที่จะได้สิ่งนั้นสิ่งนี้ ทำไปตามหน้าที่ผลก็ปรากฏสะท้อนอย่างชัดเจนพอควรแก่โอกาส ดังนั้นขอให้พยายามรักษาความดี คือรักษาการประพฤติปฏิบัติให้อยู่ในกรอบของพระธรรมวินัย ให้อยู่ในกรอบของผู้เสียสละเพื่อชาติเพื่อพระศาสนาอย่าได้เห็นแก่ตัวต้องพยายามรักษาสิ่งนี้ไว้ เมื่อรักษาสิ่งนี้ไม่ดีถึงเราไม่ต้องการความชอบผลแห่งความชอบคือชั้นต่างๆ ก็มาเห็น ถ้าหากไม่รักษาสิ่งนี้ไม่ปรับปรุงสิ่งนี้แม้จะต้องการเท่าใดก็ไม่ได้ ดังนั้นขอฝากท่านพยายามมีความสำนึกว่าบัดนี้ก็มีฐานะสูงขึ้นแต่ก่อน

ไม่เป็นพระครูสัญญาบัตรบัดนี้เป็นพระครูสัญญาบัตรพระเจ้าแผ่นดินพระราชทานให้ปีแต่ก่อน เป็นพระครูสัญญาบัตรไม่สูงนักปีนี้สูงขึ้นอย่างชั้นพระครูพิชิตพัฒนคุณ ๘ ที่สูงขึ้นมา ตามลำดับติดอยู่รองเจ้าคณะอำเภอชั้นเอกแต่ปีนี้เปิดทางให้เทียบเจ้าคณะอำเภอชั้นเอก มีฐานที่สูงขึ้นส่วนอื่นๆ แบบเดียวกันจงพยายามปฏิบัติหน้าที่โดยเฉพาะสิ่งวันนี้เรามา เทิดทูนบูชาองค์พระธาตุพนมส่วนหนึ่งให้ถือว่าเป็นหลักใจของพวกเรา และก็ฝากญาติโยม พุทธบริษัทได้พยายามคิดว่าพระสงฆ์ตั้งใจทำคุณงามความดีจนปรากฏมีเกียรติยศเช่นนี้ หนึ่งเพราะความดีของท่านทำ สองเพราะการสนับสนุนส่งเสริมของญาติโยม ถ้าลำพัง ทำแต่พระ ญาติโยมเฉยไม่สนับสนุนส่งเสริมโอกาสที่จะเจริญเช่นนี้ก็ยาก ทุกท่านแต่ละ วันที่ได้มากับพระครูสัญญาบัตรนั้นพยายามคิดว่าเราเป็นผู้มีส่วนต่อไปพยายาม สนับสนุนส่งเสริมท่านให้มีความเจริญก้าวหน้าขึ้นตามลำดับ หวังว่าวัดแต่ละวัดที่ญาติโยม สนับสนุนส่งเสริมเมื่อมีพระเจ้าพระสงฆ์อยู่นั้นก็จะเจริญรุ่งเรืองเช่นเดียวกัน บัดนี้เห็นว่า เวลาพอควรจะขอจบการกล่าวเพียงเท่านี้ ที่สุดนี้ด้วยอำนาจแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และ บุญกุศลทั้งมวลที่เราได้พร้อมใจกันปฏิบัติในวันนี้ และพุทธานุภาพองค์พระธาตุพนม อันศักดิ์สิทธิ์ที่เป็นเรือนใจของพวกเราทั้งหลาย ได้รวมกันเป็นพลวปัจจัยดลบันดาล อภิบาลรักษา ให้ท่านผู้ที่ได้รับเกียรติพิเศษ โดยการได้รับการตั้งได้รับการเลื่อนวันนี้ พร้อมด้วยทุกท่านในที่ประชุมนี้จงปราศจากทุกโศกโรคภัย เจริญด้วยอายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณธนสารสมบัติ ทุกทั่วหน้าทุกท่านและประการสุดท้ายขอทุกท่านได้มีความสำนึก ที่ได้มาเป็นบารมีธรรมขององค์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ดังนั้นขอทุกท่านได้สงบจิตตั้งใจ ประมวลคุณงามความดีอันนี้ถวายเป็นพระราชกุศลแด่องค์สมเด็จบรมบพิตรพระราช สมภารเจ้า เพื่อให้พระองค์หายประชวร มีพระชนมายุยิ่งยืนนานเป็นร่มโพธิ์ทองของ ประเทศไทยนานกว่าที่จะนานได้ ขอทุกท่านได้สงบจิตเพื่อถวายพระราชกุศลประมาณหนึ่ง นาที อ้าวละบัดนี้ได้โอกาสแล้วอาตมภาพขอจบเพียงเท่านี้

กล่าวสัมโมทนียกถาวันบูรพาจารย์ ปี ๒๕๕๓

นโมตัสสะ ภควโต อรหโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (๓ จบ)

บัดนี้จะรับประทานวิสัชนาพระธรรมเทศนาในเรื่องบูรพาจารย์กถา พอเป็นเครื่องประดับสติปัญญาเพิ่มพูนศรัทธาประสาทะเป็นแนวทางแห่งการประพฤติปฏิบัติธรรมะแก่พุทธบริษัททั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์โดยสมควรแก่โอกาสที่มาวันนี้เป็นโอกาสที่คณะสงฆ์แห่งวัดพระธาตุพนมการนำโดยท่านเจ้าคุณพระเทพวรมุนี เจ้าอาวาสพร้อมไปด้วยคณะสงฆ์ทั้งมวลพร้อมญาติโยมพุทธบริษัททั้งที่เป็นศิษย์โดยตรงและข้าโอกาสได้มีสมานฉันท์พร้อมใจกันจัดงานวันบูรพาจารย์ของสำนักหรือวันรำลึกถึงบูรพาจารย์ของสำนักประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๓ ซึ่งจัดมาทุกปีเมื่อถึงวันเช่นนี้ท่านทั้งหลายร่วมกันจัดงานเพื่ออนุสรณ์ถึงบูรพาจารย์ของวัดพระธาตุพนมที่ผ่านมาในอดีตเท่าที่ทราบดังนั้นจึงถือเป็นงานที่มีความสำคัญมีกันปีละหนึ่งครั้งรวมกันมาแสดงออกถึงน้ำใจเต็มเปี่ยมไปด้วยกตัญญูกตเวทิตาธรรมคือรู้บุญรู้คุณของผู้ที่ทำไว้แต่อดีตแล้วก็ตอบสนองให้ปรากฏในที่ชุมชนรูปแบบการบำเพ็ญบุญกุศลเป็นหลักธรรม ดังนั้นในการนี้จัดให้มีการบำเพ็ญบุญกุศลทุกรูปแบบในวาระนี้เป็นวาระฟังพระเทศนาโดยประสงค์ให้อาตมภาพเป็นผู้เทศน์ ดังนั้นเทศน์กัณฑ์นี้ให้นามว่าบูรพาจริยะกถาหรือภาษาบ้านคือเรื่องบูรพาจารย์ เรื่องบูรพาจารย์ของวัดพระธาตุพนมนี้ท่านทั้งหลายก็พอทราบแต่ถึงกระนั้นเบื้องต้นลำดับให้เห็นเพื่อชี้ให้เห็นว่ามีความจำเป็นอย่างไรที่เราพุทธบริษัทได้พร้อมกันมาบำเพ็ญกุศลเช่นนี้แล้วหลังจากนั้นก็ดีในปีต่อๆ ไปก็ดีควรจะทำอะไรบ้างขอลำดับคณะสงฆ์วัดพระธาตุพนม ญาติโยมวัดพระธาตุพนมและข้าโอกาสขององค์พระธาตุพนม มีหลายรูปขอลำดับเพียงย่อๆ ท่านที่หนึ่งเราเรียกกันว่าเจ้าพ่อโพนสะเม็กหรือยาคูขี้หอมแต่โดยตรงท่านรูปนี้น่าจะเป็นพระยอดแก้ว ของนครเวียงจันทน์ เพราะนครเวียงจันทน์นั้นสมณศักดิ์สูงสุด คือ พระยอดแก้ว เรียกตามทางกรุงเทพมหานครก็สมเด็จพระสังฆราช ปรากฏบารมีธรรมนั้นสูงส่ง ท่านรูปนี้พร้อมด้วยบริวารหลายพันได้มาพักบูรณปฏิสังขรณ์พระธาตุพนม บูรณปฏิสังขรณ์เสร็จแล้วก็ซ่อมไปตามลำดับ จนไปอยู่ในเขตเขมรจนมาอยู่จำปาศักดิ์ ภายหลังผู้ครองเมืองจำปาศักดิ์ ได้มอบถวายเมืองให้ท่านทำหน้าที่ปกครองเมืองนครจำปาศักดิ์อยู่ระยะหนึ่ง แล้วก็ยอมสละยกให้คนอื่นปกครองคือนำพระหน่อแก้วของเวียงจันทน์ให้สถาปนาขึ้นเป็นพระมหากษัตริย์

เมืองจำปาศักดิ์ แล้วท่านก็ยังยึดพระธาตุพนมเป็นหลัก ชาวธาตุพนมได้ทราบประวัติ มีความเลื่อมใสว่าท่านผู้นี้ได้สร้างพระคุณคือบูรณะพระธาตุพนมไม่ให้ล่มสลายยังเป็น พระผู้หลักผู้ใหญ่ปกครองบ้านเมืองแบบกษัตริย์ก็เคย แต่ก็ไม่ให้เสียหายเห็นว่าการปกครอง แบบพระไม่ได้ก็นำเจ้าหน่อกษัตริย์ไปอภิเษกเป็นกษัตริย์ พาให้ประเทศลาวมีกษัตริย์ครบ สามพระองค์ ท่านที่ สอง คือหลวงพ่อเรียกทั่วไปว่า หลวงพ่อดีโลดที่จริงนั้นเป็นพระครู วิโรจน์รัตโนบลหรือท่านหลวงพ่อรอด ใครพูดอะไรท่านดีที่อุบลราชธานีมีหลวงพ่อดีโลด ที่อุดรธานีมีหลวงพ่อดีหนอ ดีโลดไปส่งดีหนอเล็กๆ น้อยๆ เป็นพระผู้หลักผู้ใหญ่ของ บ้านเมือง ท่านรูปนี้เมื่อปรับปรุงการปกครองคณะสงฆ์ต้นๆ ท่านเป็นเจ้าคณะเมืองจังหวัด อุบลราชธานีมีตำแหน่งเป็นเจ้าคณะเมือง เป็นพระครูสัญญาบัตรที่พระครูวิโรจน์รัตโนบล อยู่วัดทุ่งศรีเมืองแล้วท่านนำญาติโยมเมืองอุบลราชธานี มาบูรณะองค์พระธาตุเพราะ ตั้งแต่ยาครูขี้หอมท่านบูรณะแล้วช่วงเวลาหนึ่งสิ่งก่อสร้างก็เสื่อมสภาพถ้าไม่บูรณะขึ้น ก็อยู่ไม่ได้ หลวงพ่อดีโลดได้นำบริวารจากอุบลราชธานีมาเป็นจำนวนมากมาบูรณะแม้จะขัด กับพวกข้าโอกาสพระธาตุไม่ให้ท่านก็ไม่ยอมพยายามบูรณะจนสำเร็จเสร็จสิ้นทำให้ ข้าโอกาสวัดพระธาตุพนมเลื่อมใส ประทับใจ ถือว่าเป็นผู้ให้ความมั่นคงของพระธาตุพนม ดำรงอยู่ได้ก็ถือเป็นบูรพาจารย์แม้ท่านจะกลับไปอยู่อุบลชาวธาตุพนมก็ติดตามเห็น ความสำคัญเมื่อมาบูรณะองค์พระธาตุเสร็จแต่รูปนี้มีปฏิปทาจริยาวัตรน่านับถือบูชาเลื่อมใส แม้ไม่อยู่ที่วัดพระธาตุโดยตรงก็มาทำประโยชน์ให้อาจกล่าวว่าทำประโยชน์มากกว่าคนอยู่ ที่นี่บางคน ต่อจากนั้นมาพระครูศิลาภิรัตนามเดิมว่าหลวงพ่อหมี รูปนี้ได้ปกปักรักษาองค์ พระธาตุพนมแล้วก็ได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสิ่งนั้นสิ่งนี้รอบๆ พระธาตุให้เหมาะสมได้มีการ ปรับปรุงพัฒนาวัดให้มีความเจริญรุ่งเรืองมากได้สร้างความศักดิ์สิทธิ์ให้วัดพระธาตุพนม โดยที่สำคัญที่สุดคือท่านสร้างลูกของท่านสร้างพระสงฆ์ด้วยให้มีพระสงฆ์สืบพระธาตุพนมได้ คือเป็นพระอุปัชฌาย์บวชให้หลวงพ่อแก้ว หลวงพ่อแก้วคือใคร คือพระธรรมราชานุวัตร ท่านเจ้าคุณพระธรรมราชานุวัตรเป็นสัตธิวิหาริกของหลวงพ่อหมี ศิลาภิรัต นอกจาก เอาภาระดูแลพระธาตุภาระสงเคราะห์ญาติโยมใกล้ ไกลไม่ว่าได้ทราบว่าองค์นี้มีมนต์ขลัง ผีปอบกลัว หลวงพ่อหมีไปก็ออกทันทีกลัวหลวงพ่อหมีมาก ว่าอย่างนั้นและให้ความ อนุเคราะห์ญาติโยมโดยทั่วไปและก็ส่งลูกศิษย์ไปเรียนกรุงเทพฯ ส่งหลวงพ่อแก้วไปเรียน จนเป็นเปรียญธรรม ๖ ประโยคเห็นจะเป็นรูปแรกที่ได้เปรียญสูง ๖ ประโยคของจังหวัด นครพนมแล้วเมื่อหลวงพ่อศิลาภิรัตมรณภาพฐานะที่ท่านได้ทำความดีไว้ก็สืบทอดให้คน บันทึกในความทรงจำว่าเป็นพ่อพระ เป็นพ่อที่บำรุงพระธาตุให้มั่นคง ให้อานุภาพ องค์พระธาตุพนมขยายมาโดยลำดับ อีกส่วนหนึ่งช่วยชาวบ้านก็มาก ส่วนที่สำคัญที่สุด

คือการสร้างคนการสร้างคนเป็นส่วนสำคัญสร้างใครสร้างหลวงพ่อแก้วเมื่อท่านเสียชีวิตแล้ว หลวงพ่อแก้วก็เข้ามารับหน้าที่เป็นมหาแก้วแล้วก็เป็นพระครูสัญญาบัตรเป็นเจ้าอาวาสวัดนี้ เป็นผู้จัดการศึกษาพระปริยัติธรรมของจังหวัดในระยะแรกเจริญเติบโตขึ้นตามลำดับเป็นเจ้าคณะจังหวัดเป็นเจ้าคณะตรวจการผู้ช่วยภาค ท้ายที่สุดเป็นเจ้าอาวาสเจ้าคณะจังหวัด พระรูปนี้ได้ปรับปรุงพัฒนาวัดให้ดี สิ่งที่จะประทับใจสาธุชนผู้อยู่แห่งนี้ คือเมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๑๘ หรือ ๑๙ ๑๘ นะ พระธาตุล่ม พระธาตุล่มนั้นเป็นเรื่องใหญ่ผู้ที่ไม่ทราบก็จะได้ทราบล่มทั้งองค์ อาคารที่เราเห็นแค่ฐานนั้นเดิมคือหอพระแก้วพระธาตุทับพังทลายก็เลยตกลงกันว่าในที่ประชุมว่าไม่สร้างอะไรที่ตรงนี้เปิดให้องค์พระธาตุกว้างๆ ให้มีบริเวณอันนี้คนธาตุพนม อาลัย น้ำตาร่วงน้ำตาไหลทั้งพระทั้งญาติโยมช่วงนั้นอาตมภาพเป็นเลขานุการประจำคณะภาค พอได้เห็นเหตุการณ์มาทีไรน้ำตาก็จะร่วงเหมือนกันแต่ด้วยความสามารถของหลวงพ่อแก้วสมัยนั้นเป็นพระเทพรัตนโมลี พยายามนำญาติโยมพุทธบริษัทพยายามประสานงานส่วนราชการทำให้มีการสร้างองค์พระธาตุใหม่ขึ้น มาในที่เดิม รูปแบบเดิมได้สร้างให้เหมือนเดิมทุกอย่างจนสามารถให้มีพระธาตุให้เราได้บูชาอยู่ขณะนี้ ดังเราได้เห็นถ้าไม่มีหลวงพ่อแก้วก็คงจะค่อนข้างลำบากเหมือนกันเพราะหน่วยราชการก็ดี ผู้หลักผู้ใหญ่ก็เป็นใจติดตามแม้ทางกรมศิลปะก็เข้ามาดำเนินการก็เพราะหลวงพ่อแก้ว สามารถสร้างพระธาตุเสร็จ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้มายกฉัตรเสด็จมายกฉัตรให้ชาวธาตุพนมได้สบายใจ มีอันหนึ่งนอกเสียจากนั้นพระองค์นี้ได้สร้างลูกสร้างคนสืบตระกูลหลวงพ่อหมีสร้างหลวงพ่อแก้วไว้แล้วหลวงพ่อแก้วสร้างลูกศิษย์ไว้มากส่งลูกศิษย์ไปเรียนเพื่ออยู่ครองเพศเป็นบรรพชิตเพื่อรักษาพระธาตุ ขอลำดับให้เห็น เช่นหลวงพ่อนวน หลวงพ่อนวนสมณศักดิ์ครั้งสุดท้าย ก็พระธรรมปริยัติมุนี หลวงพ่อแก้วส่งไปเรียนได้เปรียญธรรมได้ ๖ ประโยค ขึ้นไปสอนไปทำงานอยู่ที่หนองคายเป็นเจ้าคณะจังหวัดมีโอกาสกลับมาเมื่อหลวงพ่อแก้วมรณภาพมาเป็นเจ้าอาวาสรักษาวัดวาอารามนี่ถือว่าเป็นลูกของหลวงพ่อแก้วที่ท่านสร้างมาเพื่อสืบศาสนารักษาองค์พระธาตุ ท่านที่ สองที่ร่วมสร้างสรรค์มาคือพระครูโสภณเจติยาภิบาลเป็นสัทธิวิหาริก ของหลวงพ่อแก้ว ในระยะที่ทำงานได้เข้มแข็งเป็นมือขวาของพระธรรมปริยัติมุนี พัฒนาวัดวาอาวาส ทำงานอย่างเต็มที่แต่ท่านผู้นี้มีบุญก็เหมือนไม่มีบุญได้เป็นเจ้าอาวาส อยู่ ๔-๕ วันก็มรณภาพ ไม่ทราบว่าเจ้าของเป็นเจ้าอาวาส พระบัญชาสมเด็จพระสังฆราชออกนั้นท่านป่วยหนักอยู่ขอนแก่นท่านได้สร้างบารมีไว้มากนี่ก็สัทธิวิหาริกหลวงพ่อแก้ว ต่อมาเจ้าอาวาสรูปปัจจุบันท่านเจ้าคุณพระเทพวรมุนี ท่านผู้นี้ก็สัทธิวิหาริกหลวงพ่อแก้ว หลวงพ่อแก้วส่งไปเรียนหนังสือได้เปรียญธรรม ๔ ประโยคแล้วก็กลับมาแบ่งงานด้านวิชาการ ธุรการ ช่วยในตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัด

เป็นเลขานุการเจ้าคณะจังหวัด เป็นรองเจ้าคณะอำเภอ เป็นเจ้าคณะอำเภอ เป็นรองเจ้าคณะจังหวัด เป็นเจ้าคณะจังหวัด แล้วก็เป็นเจ้าคณะจังหวัด วาระสุดท้ายก็เป็นเจ้าอาวาสวัดพระธาตุพนมที่ได้นำพาญาติโยมพุทธบริษัทประกอบภารกิจอยู่ขณะนี้ที่เป็นลูกของหลวงพ่อแก้ว แต่ในชั้นบูรพาจารย์นั้นได้นับมาถึงพระโสภณเจติยาภิบาล นอกนั้นเป็นบูรพาจารย์รองที่เรียกว่าช่วยเช่น ท่านเจ้าคุณพระพนมเจติยานุรักษ์ หลวงพ่อจูม ท่านเป็นบารมี บารมีคู่หลวงพ่อแก้วซึ่งบวชกับหลวงพ่อหมีเหมือนกันได้เป็นภาระในการก่อสร้างอะไรหลายๆ อย่าง ช่วยหลวงพ่อแก้วมาโดยตลอด นอกจากนั้นในยุคหลวงพ่อแก้ว ท่านพระครูสมุห์คำข่อง พระครูเจติยาภิวัต ถึงจะเป็นผู้น้อยท่านรูปนี้ก็รับภาระช่วยหลวงพ่อแก้วได้ดี ทั้งการทำวัตรสวดมนต์ การนำพระนำเณรทำอันนั้นอันนี้ การดูแลส่วนนั้นส่วนนี้ หลวงพ่อแก้วมองปั๊บพระครูคำข่องรู้ทันทีว่าหลวงพ่อแก้วต้องการอะไรเป็นลูกที่ถึงจิตถึงใจ ก็ถือเป็นบูรพาจารย์เพราะได้จากไปแล้ว ส่วนผู้ที่ยังอยู่พระเทพวรมุนี ซึ่งเป็นลูกหลวงพ่อแก้ว ได้เป็นผู้นำบรรดาลูกๆ หลานๆ ปัจจุบัน นำเพื่อบูชาสักการะบูรพาจารย์ในอดีต นี่ได้เล่าเรื่องบูรพาจารย์ให้ฟังดังนั้นจึงถือว่าวัดพระธาตุพนมมีความศักดิ์สิทธิ์ มีความขลังเป็นที่ประทับใจของคนทุกรุ่นเพราะมีบูรพาจารย์เป็นผู้นำสืบทอดและทำงานได้ดีแม้ผู้ที่ยังอยู่ในปัจจุบันก็สืบทอดเจตนารมณ์ได้ตั้งใจทำงานไม่ขาดตกบกพร่อง ถือว่ามีความสำคัญเมื่อถึงวันผู้มีความสำคัญเช่นนี้จากไปเราจะนิ่งนอนไม่ได้ ถ้าพวกเรานิ่งนอนเหมือนว่าอกตัญญูท่านเจ้าคุณพระเทพวรมุนีจึงพยายามนำญาติโยมทำเต็มที่ทำได้มากกว่าทุกองค์ที่เป็นเจ้าอาวาสทำกว้างขวาง ทำเช่นนี้เพื่ออะไรพุทธบริษัท ประการที่ หนึ่ง เพื่อประกาศคุณงามความดีของบูรพาจารย์ดังที่ได้กล่าวมานั้นให้ได้ทราบ ประการที่ สอง แสดงน้ำใจช่วงยังมีชีวิตอยู่ว่าเรารู้บุญคุณของผู้มีคุณเมื่อรู้จักบุญคุณไม่เท่านั้นมีกตเวทีประกาศบุญนั้นให้ปรากฏเช่นวันนี้เมื่อประกาศคุณความดีแล้วประกาศในการทำบุญกุศล ประกาศความเป็นญาติพี่น้องมิตรสหายกับท่านที่จากไปแล้วนั้น ประกาศให้ปรากฏแก่สมาคม เมื่อประกาศเช่นนี้เราก็บูชาท่านดังจะเห็นได้ว่าจัดรูปเป็นแถวแล้วมีดอกไม้บูชาสักการะแล้วเจ้าคุณเจ้าอาวาสก็นำสามเณรส่วนหนึ่งไปบูชาสักการะพร้อมกันนั้นประกอบพิธีทำบุญอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลถวายตั้งใจทำถวายท่านสิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญนอกไปจากนั้นสิ่งที่สำคัญที่สุดขอทุกท่านได้พยายามแสดงออกถึงน้ำใจไม่แต่เพียงประกาศเท่านี้ตั้งใจทำจริยาวัตรของบูรพาจารย์เหล่านั้นมาประพฤติปฏิบัติตั้งใจบูชาคุณงามความดีของเราการบูชาด้วยคุณงามความดีนั้นเป็นประโยชน์มาก ได้บูชาด้วยการปฏิบัติธรรมทำตนตั้งมั่นอยู่ในศีลในธรรมยึดหลักธรรมของพระพุทธศาสนาเป็นวิถีทางแห่งชีวิต ถ้าเราทำเช่นนั้นจะเป็นการบูชาบูรพาจารย์ได้อย่างถูกต้อง ยอดเยี่ยมที่สุด สำหรับวันนี้เห็นว่าสมควร

แก่กาลเวลาขอทุกท่านจงตั้งจิตอธิษฐานน้อมบุญกุศลเหล่านี้บูชาของบูรพาจารย์ทุกท่าน และขออำนาจส่วนบุญส่วนกุศลนี้จงดลบันดาลอภิบาลรักษาให้ทุกท่านปราศจากทุกข์โศก โรคภัยเจริญในอายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณ ธนสารสมบัติ สมดังเจตนารมณ์ทุกประการ เทศนาบรรหารในบูรพาจารย์กถามีอัตนิยมดังรับประทานวิสัชนามาเอวังก็มีด้วยประการฉะนี้

สัมโมทนียกถา วันบูรพาจารย์ ปีพุทธศักราช ๒๕๕๒
ณ วัดพระธาตุพนมฯ
โดยพระพรหมกวี เจ้าคณะภาค ๑๐

บัดนี้จะวิสัชนาพระธรรมเทศนาในเรื่องอุคคาจริยกถาพอเป็นเรื่องประดับสติปัญญา เพิ่มพูนศรัทธาประสาทะ เป็นแนวทางแห่งการประพฤติปฏิบัติธรรมแก่พุทธบริษัททั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ เนื่องในโอกาสที่คณะสงฆ์แห่งวัดพระธาตุพนม นำโดยท่านเจ้าคุณพระราชธีราจารย์ (ปัจจุบันพระเทพวรมุนี สำลี ปญฺญาวโร) เจ้าอาวาสวัดพระธาตุพนม ได้จัดงานวันบูรพาจารย์ขึ้น เพื่อจะได้ทำบุญในส่วนที่เป็นทักษิณาทานอุทิศบุญกุศลถวายแด่ท่านบูรพาจารย์ในอดีต

วันบูรพาจารย์นี้ ถือว่าเป็นงานสำคัญประจำปี แต่ละปีต้องจัดให้มีเช่นนี้โดยตลอดไม่ทอดทิ้ง มาในปีนี้ก็คงจัดเช่นเดิมและกำลังให้อาตมภาพเป็นพระธรรมกถึกแสดงธรรมในโอกาสนี้ ดังนั้นจะได้นำธรรมะและเรื่องราวต่างๆ ของการจัดวันบูรพาจารย์มาแสดงแก่ท่านพอสมควรแก่เวลา เพราะเทศน์มากก็ไม่ไหวเหมือนกัน ขณะนี้เสียงก็ไม่ค่อยจะมี ขอสาธุชนพุทธบริษัทได้ทราบว่าบูรพาจารย์ถือว่าเป็นบุคคลของสำนัก หากที่ใดจัดงานระบุบูรพาจารย์ ก็ถือว่าจัดถวายพระสงฆ์ที่มีบทบาทต่อสำนักมาโดยตลอด

หากใช้คำว่า บูรพการีทั้งพระสงฆ์ทั้งที่เป็นอุบาสกอุบาสิกาของวัดก็ได้ ข้อนี้ให้ทราบความแตกต่างกัน ถ้าบูรพการีหมายถึงญาติโยมก็ได้ หมายถึงพระก็ได้ แต่ถ้าบูรพาจารย์จะหมายเอาเฉพาะพระ ความจริงพระสงฆ์ที่เป็นบูรพาจารย์ของสำนักที่เรามาตั้งหลักบูชาที่วัดพระธาตุพนมนี้ ท่านทั้งหลายทราบดี คือ ท่านที่ ๑ เราใช้ศัพท์เรียกว่า ยาคูโพนสะเม็ก หรือ ยาคูขี้หอม ท่านที่ ๒ ท่านพระครูวิโรจน์รัตโนบล หรือหลวงพ่อบุญรอด หรือรอด อดีตเจ้าคณะจังหวัดอุบลราชธานี นี้เป็นกิตติมศักดิ์ ถัดไปอีกที่ ๓ ท่านพระครูศีลาภิรัต หรือหลวงพ่อหมีที่ผีกลัวมาก ถัดไปเรื่อยๆ ก็หลวงพ่อธรรมราชานุวัตร หรือหลวงพ่อแก้ว หลวงพ่อธรรมปริยัติมุนีหรือหลวงพ่อนวล จากนั้นหลวงพ่อสมพระครูโสภณเจติยาภิบาล นี้เฉพาะเป็นเจ้าอาวาสหรือเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญ รองไปกว่านั้น หลวงพ่อจูม พระครูคำข่อง

จะได้กล่าวเบื้องต้น กล่าวถึงประวัติย่อๆ พอให้มองเห็นภาพพจน์ แล้วจึงจะเสริมธรรมะสรุปบทเป็นประการสุดท้าย เบื้องต้นขอพูดถึงยาคูพระครูโพนสะเม็ก อาตมภาพว่า

เข้าใจว่าใช้กันผิดมานาน วันนี้ใคร่จะชี้แจง เฉพาะตำแหน่งสมณศักดิ์เวียงจันทน์ ท่านที่ได้ศึกษาประวัติศาสตร์จะเห็นได้ชัดว่า สมณศักดิ์เวียงจันทน์มี ๖ ชั้น ชั้นแรก สำเร็จ สำเร็จ แต่เรามักเรียกว่า สมเด็จ ที่จริงใช้คำว่าสำเร็จเป็นชั้นต่ำ ชั้นสอง ชั้นซา พระซา ชั้นสาม ยาคู หรืออันยาคู ชั้นสี่ หรือชั้นสูงขึ้นไปกว่านั้น พอเป็นยาคูแล้วก็ชั้นสามก็ชั้นสี่ พระหลักคำ ชั้นห้าพระลูกแก้ว ชั้นสูงสุด พระยอดแก้ว ถ้าเราเอาชื่อว่ายาคูให้ฐานเป็นชั้นที่สามเท่านั้น ความจริงไม่ใช่อย่างนั้น คนเขียนประวัติผิดพลาด ไม่เข้าใจประวัติศาสตร์ทางอีสาน ทางที่เราใช้ที่หลวงพระบางเวียงจันทน์ ตลอดจำปาศักดิ์

ที่อาตมภาพได้ศึกษานี้ก็มีเชื้อสาย บรรพบุรุษชั้นทวดเป็นชาวเวียงจันทน์ เมื่อศึกษาเห็นข้อนี้ก็ขอฝากพระสงฆ์ ฝากญาติโยมวัดพระธาตุพนมว่าที่เรายกย่องเป็นยาคูขี้หอมก็ดียาคูโพนสะเม็กก็ดี ผิดพลาด อย่างน้อยที่สุดท่านผู้นี้เป็นมหาราชครู มหาราชครูคือสมณศักดิ์ที่พระลูกแก้ว พระลูกแก้วถ้าเป็นชั้นสูงสุดก็เป็นพระยอดแก้ว สมณศักดิ์เวียงจันทน์ที่เคยพบ เมื่อท่านอยู่เวียงจันทน์ ท่านเป็นที่ปรึกษาพระมหากษัตริย์ที่มหาราชครู

ขอเสริมให้นิดเผื่อใครทราบแล้วก็เสริมความรู้ที่ไม่ทราบ จะได้ทราบหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นที่เวียงจันทน์หลังจากพระเจ้าสุริยวงศาธรรมิกราชสวรรคต มีปัญหาแย่งราชสมบัติไม่ลงตัว เพราะโปรดไว้ให้โอรสสุดท้าย แต่สมัยเจ้าพันคำ เมื่อท่านผู้รับทายาทยาวนานถึง ๔๐-๕๐ ปีเป็นกษัตริย์มหาราชของลาว พอท่านสวรรคตเกิดมีกบฏประชาชนแย่งราชสมบัติ แย่งราชสมบัติ ได้ครองเวียงจันทน์ แล้วก็เอาธิดาพระราชธิดาของพระเจ้าสุริยวงศาธรรมิกราชชื่อนางสุมังคลา หรือมังคลา เอามาเป็นมเหสี นางบอกว่าไม่ขัดข้องแต่ขอให้คลอดเสียก่อน ลูกในท้องจะกลายเป็นคนสองพ่อ กษัตริย์ก็อนุมัติยินดีแล้วพระนางนำความอันนี้ไปเล่าให้หลวงพ่อโพนสะเม็กฟัง ซึ่งเป็นที่ปรึกษากษัตริย์ในขณะนั้น ท่านจึงออกอุบายขอมาซ่อมพระพนมก็นำเอาพระนางหลบหนีมาถึงเขตจังหวัดหนองคาย ถามหลวงพ่อที่ปรึกษาหนองคายคงทราบที่บ้านหอแก้วหอคำยังมีหมู่บ้านหอคำอยู่ นางมาคลอดที่นั่นมาประสูติพระโอรสที่นั่น เมื่อประสูติแล้วปลอดภัยแล้วได้นำมาไว้ที่บ้านสมสนุก บ้านงิ้วสมสนุก ถามหลวงพ่อแก้วก็บอกว่าอยู่อำเภอศรีสงคราม นำกษัตริย์มาไว้ที่นั่น แล้วก็พระราชมารดาก็ไว้ที่นั่น ให้อยู่แบบประชาชน ให้รักษาเนื้อรักษาตัว ท่านได้นำบริวารมาซ่อมพระธาตุพนม สมัยนั้นไม่ได้ซ่อมนาน แต่สมัยพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชมาถึงก็ไม่มีผู้ใดมาซ่อม ท่านได้บูรณปฏิสังขรณ์ให้ดี แล้วก็เตรียมจะหนีไปให้ไกล ท่านได้ทำเป็นกลลวง โดยให้ปล่อยข่าวว่าคณะของท่านได้หลบล่องหนีเข้าเขมร แล้ววกกลับขึ้นมายังจำปาสัก

ขณะนั้นเมืองจำปาสัก ผู้หญิงครองเมืองแม่กับลูกชื่อคล้ายกัน วะบางที่จำยาก นางแพงนางเพา ใครเป็นแม่เป็นลูก บางทีก็ลืมเหมือนกัน พอแม่ครองเมืองนาน เดิมที เป็นเมืองมีกษัตริย์เรียกว่าเมืองจำบากนาคบุรี เริ่มตั้งเมืองดูเหมือนจะเรียกชาวจำปา ชาวจำปามาตั้งขึ้น แล้วเมื่อวงศ์กษัตริย์อ่อนแอ เสนาบดีก็ยึดราชสมบัติ เสนาบดี ครองมาโดยไม่มีโอรสจะสืบ มีแต่ธิดาตกมาหานางแพง นางแพงนั้น ถ้าระลึก ทางประวัติศาสตร์มีลูกชื่อนางเพา ซึ่งเป็นธิดาร่วมกับเจ้าปานคำเมืองหนองบัวลำภู พอลูกสาวทำหน้าที่แทน แม่ก็เสียจากไป พอเจ้ายาคูโพนสะเม็กมาที่นั่น ชาวเมือง ศรัทธามาก กษัตริย์ผู้ครองเมืองก็เกิดศรัทธาแรง แล้วชาวบ้านกำเริบเสิบสาน ปกครอง ไม่ไหวเป็นผู้หญิงไม่มีทางออก ก็ยกสมบัตินครจำปาสักถวายท่านพ่อยาคูโพนสะเม็กของเรา ท่านไม่มีทางออก ท่านก็รับไว้ในฐานะเห็นแก่แผ่นดิน ในประวัติศาสตร์พระที่ปกครองบ้านเมือง แบบกษัตริย์มีองค์เดียวของโลกเฉพาะพระสายนี้ ส่วนพระธิเบตเป็นอีกเรื่องหนึ่ง ท่านรับ ก็ปกครองโดยพระธรรมวินัย ไม่ได้สึกทำหน้าที่แบบพระ ปกครองทั้งพระทั้งคฤหัสถ์

ระยะต้นก็ดีเขานิยมชมชอบ ครั้นต่อมาปกครองไม่ไหว โจรกำเริบ จะสั่งฆ่าคน สั่งอะไรไม่ได้ผิดวินัยสงฆ์ ก็เป็นพระที่เคร่ง ท่านจึงนึกว่านานพอควรแล้ว เจ้าหน่อกษัตริย์ ที่ฝากไว้งิ้วพันลำคงจะทำหน้าที่ได้ จึงให้คนมาเชิญเจ้าหน่อกษัตริย์พร้อมด้วยมารดาลงไป จำปาสัก เสร็จแล้วได้ประกอบพิธีราชาภิเษกถูกต้องตามแบบทุกประการ ยกขึ้นเป็นพระเจ้า สินสมุทรทุรางกูล ตั้งปฐมวงศ์ของจำปาสักที่สืบมาจนสุดท้าย นี่คือความเป็นมา แล้วท่าน ก็ยังทำหน้าที่ทางศาสนา เป็นผู้นำ เข้าใจว่าระยะนั้น อาจจะยกให้เป็นพระยอดแก้ว ของจำปาสัก อาจจะยกเป็นพระยอดแก้ว พระยอดแก้วของอาณาจักรลาว คืออะไร หนองคายเขาก็ทราบดี ถ้าเทียบตำแหน่งกับเมืองไทยก็สมเด็จสังฆราช สมเด็จ พระราชาคณะเมืองไทยถ้าเทียบก็เหมือนกับพระลูกแก้ว ซึ่งพระยอดแก้วนครหนึ่งมี องค์เดียว รองลงมาพระลูกแก้ว อาจจะมีหลายองค์ ระดับจังหวัดพระหลักคำผู้ครองเมือง

จริงว่าท่านพระครูโพนสะเม็ก เขาเรียกให้เกียรติต่ำมากถ้าคิดถึงประวัติศาสตร์ สมณศักดิ์ชั้นสองเท่านั้น ถ้าเป็นไปตามว่าคงจะได้รับยกย่องอยู่เวียงจันทน์เป็นพระลูกแก้ว พอไปทางโน้นคงจะเป็นพระยอดแก้ว เพราะประกาศเมืองจำปาสักเป็นเอกราช ทำให้ ลาวแตกเป็นสามอาณาจักร ลาวเหนือหลวงพระบาง ลาวกลางเวียงจันทน์ ลาวใต้ จำปาสัก มีกษัตริย์ครบทั้งสามเมือง และประเพณีศาสนาคงแบบเดิม ท่านรูปนี้มี บทบาทต่อธาตุพนม ฟื้นฟูบูรณะพระธาตุพนมให้ดี ดีเท่าใดเราไม่ทราบ แต่คิดว่า ขณะนั้นคงใช้แรง เพราะท่านมาแบบผู้อพยพ ๓-๔ พันคน ก็มาบูรณะ ถือว่าเป็นผู้ที่มี บทบาททำให้พระธาตุมีคุณค่า นี้เป็นท่านที่หนึ่ง

ท่านที่สอง พระครูวิโรจน์รัตโนบล หรือหลวงพ่อดีโลด เขาก็เรียกมีอะไรดีทั้งนั้น คล้ายๆ กับหลวงพ่อดีหนอ หลวงพ่อบุญจังหวัดอุดรธานีวัดมัชฌิมาวาส นั่นเขาเรียกดีหนอ ดีหนอชื่อจริงหลวงพ่อบุญ หลวงพ่อองค์นี้มีตำแหน่งหน้าที่คณะสงฆ์เริ่มต้นก็เป็นเจ้าอาวาสวัดทุ่งศรีเมือง แล้วต่อมาเป็นเจ้าคณะอุตตราปรมีคม เจ้าคณะแขวงสมัยนั้น สมัยนี้อำเภอ อำเภออุตตราปรมีคมคืออำเภอม่วงสามสิบในสมัยนี้ ต่อจากนั้นเป็นเจ้าคณะเมืองอุบล เป็นพระครูสังฆปาโมกข์สมัยนั้น เจ้าคณะเมืองเรียกสังฆปาโมกข์ เรียกมานาน ต่อมาพระครูเจ้าคณะเมือง หรือเจ้าคณะจังหวัดเรียกว่าสังฆวาหะ เห็นว่าสังฆปาโมกข์จะใหญ่ไปให้สังฆวาหะ แต่หลวงพ่อดีโลดได้สังฆปาโมกข์ อยู่มาอายุมาก ท่านก็ลาออกจากตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัด เป็นกิตติมศักดิ์ ประชาชนเคารพนับถือมากท่านมีความเกี่ยวพันที่นี่อย่างไร เมื่อท่านเป็นเจ้าคณะจังหวัด ได้นำพระเจ้าพระสงฆ์พุทธบริษัทจากอุบลมาบูรณปฏิสังขรณ์ทำให้ดีขึ้น นี้เฉพาะพูดคนนอกนะ ที่นี่คนในจะลำดับให้ฟังใหม่ หลวงพ่อดีโลดมาบูรณะองค์พระธาตุพนมให้ดีพอควร ทั้งที่ทำด้วยความลำบากยากไร้

ย้อนไปท่านเจ้าวัดเจ้าวัดจริงๆ คือหลวงพ่อศีลาภิรัต เรียกกันทั่วไปว่าหลวงพ่อหมี ได้ทราบว่าองค์นี้สืบประวัติได้เป็นรูปแรกที่เป็นเจ้าอาวาสวัดนี้ แต่ก่อนย้อนไปโน้นไม่ทราบว่าใครเป็นใคร เพราะไม่มีใครจำได้ เพราะท่านมีบาทมาจากจำ จำด้วยปรากฏจากหลักฐานแถลงการณ์คณะสงฆ์ รูปนี้ก็ได้ทำการรักษาพระธาตุ บูรณะสิ่งที่ควรบูรณะประกาศเกียรติคุณของพระธาตุพนมให้มาก จนเลื่องลือทั่วไป อยู่ในระยะก่อนพระครูดีโลดหรือร่วมรุ่นกัน ต่อมาท่านรูปนี้เป็นพระครูเจ้าคณะแขวง แล้วก็เป็นพระครูสัญญาบัตรจนถึงมรณภาพ

รูปนี้ให้สิ่งที่สำคัญที่คนอาจจะมองว่าไม่สำคัญอยู่อย่างหนึ่ง คือ ท่านเป็นพระอุปัชฌาย์บวชหลวงพ่อแก้ว เจ้าคุณพระธรรมราชานุวัตรเป็นสัทธิวิหาริกของท่าน สัทธิวิหาริกแปลภาษาชาวบ้านก็ลูกของพระ อุปัชฌาย์คือพ่อพระ พระเราไม่มีเมียแต่มีลูกคือลูกพระที่บวชด้วย หลวงพ่อได้อบรมสอนดี สิ่งที่น่าคิดว่าท่านเด่น ในระยะนั้นการศึกษายังไม่ตื่นตัว อุตส่าห์ส่งหลวงพ่อแก้วเข้าไปเรียนที่กรุงเทพจนได้เป็นเปรียญ ๖ ประโยค แล้วหลวงพ่อแก้วรับนโยบายวัดเบญจมบพิตรฯ ไปเป็นครูสอนที่จังหวัดแพร่ เป็นครูสอนบาลีพระเถระที่ท่านสอนไว้ เดี๋ยวนี้ยังอยู่ เป็นรองสมเด็จ ท่านสอนศิษย์สอนให้มีบทบาททางคณะสงฆ์ในภาคเหนือพอท่านมรณภาพ หลวงพ่อแก้วก็เข้ามาเป็นเจ้าอาวาส ทิ้งงานทางโน้นมาตั้งหลักทางนี้ ทำหน้าที่รักษาสมบัติสืบทอด แล้วก็ทำงานได้ดี ท่านเคยเล่าให้ฟังหลายอย่าง มีความแก่งแย่งกันกับสงฆ์อีกฝ่ายหนึ่ง ชาวบ้านใช้ที่วัดเป็นที่อยู่อาศัยก็มาก ทุกสิ่งทุกอย่าง ท่านพยายามทำหน้าที่เจ้าอาวาส ไม่ต้องกลัวผู้ใด

ตรงไปตรงมา ทำให้วัดพระธาตุพนมมีอาณาเขตกว้างขวางขึ้นกว่าเก่า ๒-๓ เท่าตัว แล้วก็ได้จัดการเรียนการสอนแผนกธรรมแผนกบาลีเป็นแห่งแรกของจังหวัดนครพนม ปลูกฝังลูกศิษย์ได้ดีมาโดยตลอด เช่นท่านเจ้าคุณพระปริยัติมุนี หลวงพ่อนวนก็เป็นสัทธิวิหาริกของท่าน บวชเป็นนาคชัย เคยถามว่าเป็นนาคแรก อยู่มาเจริญก้าวหน้าจนได้เป็นเจ้าคณะจังหวัดพร้อมพระอุปัชฌาย์ในปีเดียวกัน เป็นเจ้าคณะจังหวัดพร้อมกับหลวงพ่อแก้ว นี่ท่านหนึ่ง ต่อมาท่านสม ท่านพระโสภณเจติยาภิบาล นี่ก็สัทธิวิหาริกของท่าน ได้ทำหน้าที่เป็นเจ้าอาวาส ทำหน้าที่แทนเจ้าอาวาส ทำหน้าที่ประคับประคองเจ้าอาวาสนาน แต่พอเป็นเจ้าอาวาสไม่ทราบเลย พระบัญชาออกท่านก็อยู่โรงพยาบาลแล้ว รูปนี่ก็มีความสำคัญ

มารูปปัจจุบัน ท่านเจ้าคุณพระราชธิราจารย์ (ปัจจุบันพระเทพวรมุนี สำลี ปญฺญาวโร) ก็เป็นสัทธิวิหาริกท่านพ่อแก้ว หลวงพ่อแก้วสร้างคนไว้ครองวัดครองวา สร้างพระไว้เอาภาระพระศาสนา จะหาผู้ใดสร้างสัทธิวิหาริก เป็นเจ้าคณะจังหวัดถึงสองท่าน เป็นพระราชาคณะไปแล้วสามรูป ถ้าไม่สึกไปรูปหนึ่ง คือมหาสุวรรณ นั่นก็สึกไปเป็นเจ้าคนเป็นถึงนายอำเภอ เป็นถึงนายกเทศมนตรี นี่ของหลวงพ่อแก้ว ในสายนี้ท่านสร้างแต่ว่าสายสร้างคนนี่ไม่มีคนพูดถึง หลวงพ่อแก้วทำหน้าที่อันนี้ สอนหนังสือเองก็เอาอะไรต่างๆ

เพราะฉะนั้น ขอสรุปอีกที หลวงพ่อนวนไปเรียนหนังสือได้ประโยค ๖ ที่กรุงเทพฯ แล้วก็ขึ้นไปอยู่จังหวัดหนองคาย ช่วงนั้นเป็นช่วงปรับปรุงการคณะสงฆ์แต่เดิมมา ทั้งธรรมยุต มหานิกาย ปกครองร่วมกัน ปี ๙๔ ช่วงนั้นได้แยกปกครองธรรมยุต พอเป็นเจ้าคณะจังหวัดมหานิกาย ท่านก็ได้ปรับปรุง คราวแรกเท่าที่ทราบจากผู้ใหญ่เจ้าพระคุณสมเด็จพุฒาจารย์ เป็นคนประสานงานเอาหลวงพ่อนวนหลวงพ่อเสนจังหวัดศรีสะเกษ หลวงพ่อนวนไปอยู่หนองคาย หลวงพ่อเสนกลับมาอยู่ศรีสะเกษ มาเป็นเจ้าคณะจังหวัด ช่วงนั้นหลวงพ่อแก้วก็ยังไม่เป็น เป็นศึกษาจังหวัดก็ขึ้นมาเป็นเจ้าคณะจังหวัดปีเดียวกัน นี่ท่านทั้งหลายจงคิดพ่อที่เลี้ยงลูกได้ดีอย่างนี้หายาก มีแต่บวชแล้วก็ปล่อย บวชให้แล้วท่านตามดูพระปริยัติมุนีท่านบอก เคยโดนหลวงพ่อดุ เป็นเจ้าคุณก็ดุ ถ้าทำไม่ถูกท่านพยายามอันนี้ขอสาธุชนพุทธบริษัททราบประวัติบูรพาจารย์โดยย่อๆ เพราะประการที่หนึ่ง เวลากำจัด ประการที่สอง องค์พระธรรมกถึก หมอยังไม่อยากให้ใช้เสียงมาก จะขอแสดงเท่านี้ให้เห็นว่าบูรพาจารย์ที่นำมาทุกๆ รูปได้กล่าวประวัติละเอียดพอควร รูปท้ายๆ ไม่ได้พูดถึงก็สรุปสั้นๆ จากหลวงพ่อจูมเป็นมือขวาของพ่อแก้ว เหมือนกับเจ้าคุณโสภณเป็นมือขวา

หลวงพ่อพระปริยัติมุนี พระครูคำช่องนั่นก็เป็นมือขวาของพ่อแก้ว เจ้าอาวาสจะดีด้วยมือขวามือซ้ายต้องเก่ง เอาภาระท่านจึงสบายใจ

บัดนี้ ท่านที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ได้ละจากพวกเราไปแล้ว สิ่งที่ผูกพันมีหลายสิ่งหลายประการ แต่ชาวธาตุพนมยึดเอาพระธาตุพนมเป็นหลัก ความจริงมีหลายสิ่งหลายประการที่ยึดใจ เมื่อท่านทั้งหลายยึดถึงคุณงามความดี เช่น ของพระราชครูโพนสะเม็ก หลวงพ่อดีโลด หลวงพ่อแก้วมาตามลำดับ ที่เสียไปนั้นได้นำรูปมาตั้งประดิษฐาน เพื่อให้มองเห็นว่ารูปนี้เป็นอย่างนั้น แล้วบำเพ็ญกุศลอุทิศถวาย ทำเช่นนี้ถือว่าประกาศอันหนึ่งประกาศธรรมะ คือ ความเป็นญาติ เป็นมิตร ความเป็นลูกศิษย์ ความเป็นอาจารย์นำมาประกาศให้คนอื่นทราบ

บัดนี้ เห็นว่าเวลาพอควร จึงขอกล่าวโดยสรุปว่า การแสดงครั้งนี้เป็นการแสดงออกซึ่งญาติธรรม เป็นการแสดงออกซึ่งกตัญญูเวทิตาธรรมอันสูงสุด น่าอนุโมทนาสาธุการ อาตมภาพขออนุโมทนา ด้วยอำนาจกุศลทักษิณานุประทาน ที่คณะเจ้าภาพอันมีท่านเจ้าคุณพระราชธีราจารย์เป็นประธาน ได้บำเพ็ญให้เป็นไป ในวโรกาสบัดนี้ จงอำนวยอภิบาลสมบัติให้สำเร็จแด่บูรพาจารย์แห่งวัดพระธาตุพนมทุกๆ ท่านสมดังเจตนาปรารภของคณะเจ้าภาพทุกประการฯ ยกให้คนอื่นปกครองคือนำพระหน่อแก้วของเวียงจันทน์ให้สถาปนาขึ้น

บำเพ็ญกุศลอุทิศถวายครบ ๑๐๐ ปี พระครูประสิทธิ์ศึกษากร

ดังมีความประสงค์จำนงหมาย งานวัดคือบำเพ็ญบุญกุศลอุทิศถวาย แด่ท่านพระครูประสิทธิ์ศึกษากร หรือหลวงปู่สิงห์ ธรรมชะลอ อดีตเจ้าอาวาสรูปที่ ๒ และอดีตเจ้าคณะอำเภอนาหว้ารูปที่ ๑ ซึ่งนับจากการกำเนิดเป็นรูปกายมาเป็นเวลาครบ ๑๐๐ ปีที่นี่ แม้ท่านจะจากญาติโยมพุทธบริษัทก็ดี พระสงฆ์องค์เจ้าแห่งวัดนี้ก็ดี ได้ระลึกถึงคุณงามความดี จึงกำหนดงานขึ้นเป็นพิเศษ

ทั้งนี้ท่านพระครูประสิทธิ์ หรือหลวงปู่พระครูประสิทธิ์ศึกษากรนั้น เป็นพระเถระที่นำความเจริญก้าวหน้าในด้านพระศาสนามาให้แก่วัดธาตุประสิทธิ์ และท่านเป็นพระชาวถิ่นนี้เกิดเติบโตที่นี่ แล้วอุปสมบทก็ในเขตนี้ ตั้งแต่เป็นพระนวกะมาท่านก็ตั้งใจทำคุณงามความดีมาตลอดตามลำดับ เมื่อเป็นพระผู้ใหญ่เป็นเจ้าอาวาสก็ได้พัฒนาวัดวาอารามอย่างมากมาย ต่อมาได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็นพระครูประสิทธิ์ศึกษากร ตรงกับตำแหน่งคือศึกษาอำเภอของทางพระ ที่ตั้งเช่นนี้เพราะยึดศึกษาอำเภอในคราวนั้นเป็นหลักต่อมาได้ปรับปรุงการคณะสงฆ์ แล้วก็โชคดีที่อำเภอนาหว้าในขณะนั้นได้แยกออกมาเป็นกิ่งอำเภอ แล้วก็ได้ยกฐานะเป็นอำเภอ พระครูรูปนี้เป็นเจ้าคณะอำเภอรูปแรกของอำเภอ รูปที่สอง ที่สาม ที่สี่ ตามลำดับ รูปที่ห้าปัจจุบันนี้แล้ว ตำแหน่งเจ้าคณะอำเภอก็ยังอยู่ในวัดแห่งนี้ซึ่งการพัฒนาวัดได้พัฒนาก้าวไกล

เดิมเคยเจอหลักฐานชื่อวัดธาตุเท่านั้น ที่ได้มีคำว่าธาตุประสิทธิ์ ก็เกิดขึ้นในยุคหลวงปู่สิงห์ เพราะท่านเป็นพระครูประสิทธิ์ศึกษากร ก็เลยเอาคำว่าประสิทธิ์ไปต่อท้ายมาเป็นวัดธาตุประสิทธิ์ เพราะยึดพระราชทินนามที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทาน นอกจากนั้นท่านยังได้พัฒนาวัด ความได้ทราบถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ พระองค์ได้เสด็จมาบำเพ็ญกุศลพิเศษที่นี่

ในส่วนทอดกฐิน ในส่วนอุปการะในการสร้างอุโบสถ นี่ก็เพราะแรงดึงดูดจากหลวงพ่อพระครูประสิทธิ์ศึกษากร ที่ว่าได้ปูพื้นฐานของวัดให้มีความเจริญก้าวหน้าตามลำดับแล้ว นับตั้งแต่ท่านเป็นเจ้าอาวาสสืบมา มีพระเถระสืบต่องานมาตามลำดับเพราะเหตุนี้วัดนี้จึงไม่ตกต่ำ เป็นสถาบันหลักของอำเภอ มีเจ้าคณะอำเภออยู่ที่นี่ตลอดมาบัดนี้เมื่อท่านมีอายุครบอ ๑๐๐ ปี ถึงแม้ท่านจะเสียไปแล้วก็ตาม แต่เจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน

นับตามลำดับที่หาหลักฐานกันได้เป็นรูปที่ ๑๓ คือ พระมหาสมัคร ปริปุณฺโณ เปรียญธรรม ๙ ประโยค มาจากวัดโมลีโลกยาราม มาทำหน้าที่เป็นเจ้าอาวาสวัดธาตุประสิทธิ์อย่างหนึ่ง และเป็นเจ้าคณะอำเภอนาหว้า ๒ ตำแหน่ง ตำแหน่งที่ ๓ เป็นพระอุปัชฌาย์ทำหน้าที่เป็นพ่อพระพ่อเณรที่จะบวชใหม่ ในยุคนี้ท่านพระมหาสมัคร ได้ดำริว่าวัดนี้มีความเจริญก้าวหน้าทั้งในด้านวัด ทั้งในด้านให้ญาติโยมพุทธบริษัทมีความสมัครสมานสามัคคีกัน แล้วก็ดำรงตนเป็นปูชนีย์ของคณะสงฆ์อำเภอนาหว้าของวัดธาตุประสิทธิ์เมื่อถึงวาระที่ท่านจะอนุเคราะห์ ได้ถือโอกาสนี้ทำบุญอุทิศถวายเป็นพิเศษ ไม่ได้ทำแบบธรรมดา ทำแบบพิเศษ คือ กำหนดวางงานครบ ๑๐๐ ปีของท่าน แล้วการกระทำบุญก็กว้าง เช่น นิมนต์พระในกรุงเทพมหานครบ้าง จังหวัดอื่นบ้างในภาคนี้บ้าง จังหวัดสุรินทร์ แม้ต่างภาคก็นิมนต์มาร่วม จังหวัดสกลนครนั้นเป็นบ้านพี่เมืองน้อง เพราะเขตนี้เดิมทีกับเขตอากาศอำนวยขึ้นตรงกับจังหวัดนครพนมมาก่อน ฉะนั้น แถวนี้จึงมีความผูกพันกันมาก ดังนั้นการจัดงานในคราวนี้จึงนิมนต์พระกว้างขวาง ไม่ใช่ทำแบบธรรมดา ทั้งนี้เพื่ออะไร เพื่อจะบูชาคุณความดีของท่านพระครูประสิทธิ์ศึกษากรให้ปรากฏ

ดังนั้นพระธรรมเทศนาวันนี้อาตมภาพจะแสดงบูชากถา เฉพาะสาระที่มีความสำคัญ แต่ก็จะแสดงไม่ได้มาก เพราะท่านเจ้าคุณรองเจ้าคณะจังหวัดท่านเตือนว่าหลวงพ่ออยู่ในการควบคุมของหมอ เพราะได้ผ่าตัดใหญ่เปลี่ยนเส้นเลือดเข้าหัวใจถึง ๕ เส้น เมื่อเดือนพฤษภาคม ขณะนี้หมอยังควบคุมดูแลด้านอาหารด้านอะไรต่างๆ แม้จะกราบพระยังไม่ได้ให้กราบ ให้ยกมือไหว้เท่านั้น เพราะฉะนั้นแม้จะอยู่ในระยะที่ควบคุม แต่เจ้าอาวาสท่านประสงค์ให้มาแสดงธรรมก็ขัดท่านไม่ได้ เพราะเมื่อท่านมาประจำเป็นเจ้าอาวาสก็ไม่ได้มาส่งติดภาระอื่นจำเป็น และท่านพระมหาสมัครกับอาตมภาพเหมือนพ่อกับลูก คืออาตมภาพเป็นพระอุปัชฌาย์ เมื่อลูกจะทำงานใหญ่งานที่ไม่เคยทำ ก็จำเป็นแม้หมอจะห้ามก็ต้องฝืนหมอบ้าง แต่จะฝืนเพียงเล็กน้อย

ขอแสดงธรรมะแบบย่อๆ โดยอาศัยพุทธพจน์ที่องค์สมเด็จพระบรมศาสดาจารย์แสดงไว้ ปูชา จะ ปูชะนียานัง เอตัมมังคะละมุตตะมัง การบูชาบุคคลหรือสิ่งที่ควรบูชา ถือว่าเป็นมงคลอันสูงสุดในพระศาสนา นี่คือหลักการ การบูชาบุคคลก็ดี บูชาสิ่งของที่ควรบูชาก็ดี ถือว่าเป็นมงคลอันสูงสุด จะนำมาอธิบายโดยย่อๆ บุคคลนั้นว่าด้วยบุคคลที่ควรแก่การบูชามี ๒ ประเภท ประเภท ๑ ทางบ้านเมืองธรรมดา ประเภท ๒ ทางศาสนา อาตมาว่าบุคคลที่ควรบูชาในทางธรรมดา ทางโลกนี้ถือกันว่าสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระองค์อยู่ในฐานะเป็นยอดของบุคคลที่ควรบูชา ไม่ว่าจะรัชกาลนี้รัชกาลอดีตที่ผ่านมาก็เหมือนกัน แบบเทวนิยม แบบไทยเราถือว่าองค์พระมหากษัตริย์เป็นเทวดาประจำประเทศหรือว่าเป็นบุคคลที่สูงสุดควรแก่การบูชาสักการะ ผู้บูชาสักการะถือว่าได้สร้างมงคล

รองลงมานั้นขอที่เฉพาะสาระหลักอีกประเภทหนึ่ง คือ บิดา-มารดา พูดภาษาบ้านเรา คือพ่อแม่เป็นปูชนียบุคคลของลูกๆ พ่อแม่ทุกคนอยู่ในฐานะเป็นผู้ควรแก่การบูชาของลูกๆ ทั้งนั้น ต่ำไปกว่านั้น บุคคลที่มีอุปการคุณก็ควรแก่การบูชาของผู้ที่ให้อุปการะ เช่น ผู้ที่มีอุปการะในฐานะบริหารประเทศชาติบ้านเมือง ในระดับต่างๆ เพราะการบริหารประเทศชาติบ้านเมืองนั้น พระบาทสมเด็จได้มอบให้คณะบุคคลดำเนินการสูงสุด รัฐบาล รองมาตามลำดับจากอำเภอนาหว้า ท่านนายอำเภอผู้ที่ทำหน้าที่เพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุข ให้ความเจริญก้าวหน้าในลักษณะนี้ถือว่ามีบุญคุณต่อผู้ที่ใต้ลงไปเหมือนกัน แต่ถือนักธรรมหลักๆ ขอชี้ให้ดูเป็นตัวนี้ คือ ๑ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนำถึงพระบรมวงศานุวงศ์ด้วย เป็นเทวดาประจำแผ่นดิน หรือเป็นมนุษย์แต่เป็นมนุษย์เทวดาเป็นเทพเป็นหลักชัยของประเทศชาติ ข้าราชการที่สนองงานพระองค์ท่านก็ได้ทำหน้าที่แทนพระองค์ ก็เป็นปูชนีย์ ชั้นรองลงมาถัดไปจากนั้น บุคคลที่มีอุปการคุณอื่นๆ แม้ไม่ใช่ราชการเป็นชาวบ้านเหมือนกันก็ตาม หากมีบุญคุณต่อเราถือว่าควรบูชา แต่ที่ถือหลักสำคัญองค์พระมหากษัตริย์ พ่อแม่ นี่ถือเป็นหลักสำคัญสุดของทางโลก

ในทางธรรมนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นยอดบุคคลที่ควรแก่การบูชา รองลงมาในเครือนั้น บรรดาอรหันต์ทั้งหลาย เป็นผู้ควรบูชาทั้งนั้น และจะว่าโดยประเภทจะเป็นผู้ปลดกิเลสหรือว่ามีกิเลสก็ตาม พระอุปัชฌาย์เป็นผู้ควรแก่การบูชาของสัทธิวิหาริก แล้วอาจารย์ควรแก่การบูชาของผู้เป็นศิษย์ ถัดจากนั้นก็คือผู้ที่ทำหน้าที่บริหารกิจการเป็นเจ้าอาวาสควรแก่การบูชาของพระลูกวัด ควรแก่การบูชาของญาติโยมพุทธบริษัทในวัดนั้น ในบ้านนั้น ทั้งนี้ ในฐานะถ้าผู้ใดได้บูชาพระพุทธเจ้า แสดงว่าเป็นผู้ได้มงคลอันสูงสุดในชีวิต

แต่การบูชานั้นขอแยกชี้เพียงย่อๆ พระพุทธเจ้าประทานหลักว่าไว้สองหลัก หลักที่ ๑ อามิสบูชา บูชาด้วยธูปเทียนดอกไม้ของหอม ด้วยจตุปัจจัยไทยทาน ด้วยข้าวด้วยน้ำ ในลักษณะนี้เรียกอามิสบูชา อามิสบูชามองเห็นชัด แต่ถือเป็นการบูชาที่ได้ผลในอีกรูปหนึ่งในด้านอำนวยผลในชาติหน้าทรัพย์สมบัติต่างๆ ให้ได้ ให้สิ่งนั้นสิ่งนี้ได้ แต่ที่บูชาสำคัญสูงสุดในทางพระพุทธศาสนา ถือว่าการบูชาโดยการปฏิบัติตามที่ภาษาพระใช้ว่าปฏิบัติบูชา บูชาโดยการปฏิบัติธรรม

ในวันนี้ท่านพระมหาสมัคร ปริปุณฺโณ ได้นำญาติโยมพุทธบริษัททั้งหลาย ได้เชิญท่านนายอำเภอ ข้าราชการ ประชาชน ส่วนหนึ่ง ท่านเจ้าคณะอำเภอฐานะเจ้าอาวาสท่านนายอำเภอฐานะผู้นำในบ้านเมืองได้นำท่านทั้งหลายจัดงานบูชาหลวงปู่สิงห์ พระครูประสิทธิ์ศึกษากร เป็นพิเศษในวาระที่มีการเกิดครบ ๑๐๐ ปี บูชาทั้งอามิสบูชา

ทั้งปฏิบัติบูชา ถ้าทำได้สมดุลกันก็ได้บุญมาก แต่อามิสบูชาชัดเกินว่าได้ทำ แต่ขอฝากไว้อันหนึ่ง ปฏิบัติบูชา คือ ปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนของท่าน ท่านพระครูประสิทธิ์เป็นพระมหาเถระที่เป็นส่วนรวมของประชาชน ศูนย์ของพระเจ้าพระสงฆ์ อาตมภาพเคยมานอนที่กุฏิหลังนี้สองครั้ง ได้สนทนาปราศรัยได้เข้าใจกันได้ดี ว่าท่านรูปนี้ยึดหลักสามัคคีธรรม อีกหลักสามัคคีธรรม อีกหลักหนึ่งหลักกตัญญูกตเวทิตาธรรมนี่ก็มาก เพราะฉะนั้นอยากจะฝากทุกท่านเมื่อบูชาท่าน ไม่ว่าจะบูชาด้วยอามิสอย่างเดียวคงไม่พอ มาทำงานให้อย่างนี้เป็นอามิสบูชา แต่ตั้งใจฟังธรรมเทศนาเช่นนี้ก็เป็นปฏิบัติบูชาได้

ดังนั้นขอฝากท่านพยายามยึดคุณธรรมที่ท่านมีเอามาใช้ พระครูประสิทธิ์ศึกษากรเป็นฐานรวมของชาวบ้าน เป็นฐานรวมของชาววัด ท่านพูดคำใดญาติโยมฟังคำนั้นเมื่อมีชีวิตอยู่ เมื่อท่านจากไปนับปีได้ครบ ๑๐๐ ปี ทำบุญพิเศษเหล่านี้ ขอได้บูชาทั้งสองประการ ประการที่ ๑ ได้ข้าวน้ำโภชนาอาหาร ได้อันนั้นได้อันนี้ที่เรียกว่าอามิสบูชาที่เห็นชัด และประการที่สำคัญบูชาด้วยธรรมะปฏิบัติ อันนี้ยิ่งทำง่ายทำง่ายกว่าอามิส อามิสเราต้องมีทรัพย์สินต้องมีเงินมีทองมีข้าวมีของจึงจะได้มา ปฏิบัติบูชาต้องมีใจเท่านั้น มีสมรรถภาพทางกายเรือนร่างสำคัญรองรับ ถ้าเราบูชา เช่น เห็นว่าท่านเป็นศูนย์รวมของชาววัดเป็นบุคคลที่มีความเที่ยงตรงเราจะยึดคุณธรรมอันนั้น บูชาตั้งใจสมัครสมานสามัคคีกับทางวัด แม้ทางวัดพระเจ้าพระสงฆ์ในวัดจะตั้งใจสมัครสมานสามัคคีกันฟังผู้นำตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของพระเณรที่ดี เป็นผู้น้อยโดยการศึกษาเล่าเรียน ตั้งใจขยันขันแข็ง ผู้ใหญ่เป็นแบบอย่างที่ดี ตั้งใจทำวัตรสวดมนต์ อุทิศบุญกุศลถวายท่านและญาติโยมก็พยายามเข้าวัดสมาทานศีลฟังเทศนาฟังธรรม สิ่งใดที่เห็นว่าไม่ดีงามจะแตกร้าวจะแตกสามัคคีนั้น อย่าไปคิดแต่ว่าวัดนาหว้า วัดธาตุประสิทธิ์ โยมที่นี่ก็ต้องใจกว้างคิดถึงวัดอื่นๆ ไปด้วย พยายามสร้างความสมานฉันท์ให้เกิดขึ้นในหมู่บ้านโดยยึดหลักการ ถ้าท่านได้บูชาอย่างนั้น เชื่อว่าบูชาท่านพระครูโดยถูกต้องทุกประการ

บัดนี้เห็นว่าพอสมควร เสียงชักจะแห้งแล้ว ก็ขอจบพระธรรมเทศนาแบบห้วนๆ เพียงเท่านี้ อิมินา กะตะปุญเญนะ ด้วยอำนาจแห่งสงฆ์ที่คณะเจ้าภาพ มีท่านพระมหาสมัคร เป็นประธานฝ่ายสงฆ์ และท่านนายอำเภอนาหว้าเป็นประธานฝ่ายคฤหัสถ์ ได้พร้อมกันทำเพื่ออุทิศถวายแด่ท่านพระครูประสิทธิ์ศึกษากร ในโอกาสบัดนี้ จงสำเร็จแด่ท่านพระครูประสิทธิ์ศึกษากร พร้อมเจตารมณ์ของทุกท่าน พระธรรมเทศนาที่ได้แสดงมาก็ควรแก่กาลเวลา ขอยุติลงด้วยประการฉะนี้ ฯ

